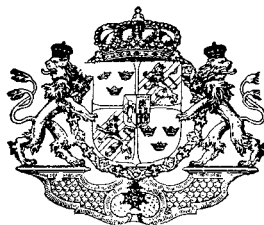

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1930

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1931
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[1700 31]

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdaniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960. S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

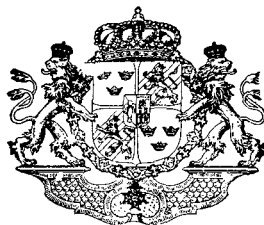
Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1930. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

urn:nbn:se:scb-berg-1930

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1930

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1931
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[1700 31]

TILL KONUNGEN.

Jämlikt sin instruktion får Kommerskollegium härmed överlämna berättelse om rikets bergshantering år 1930, vilken till plan och uppställning ansluter sig till närmast föregående årsberättelse. Ur berättelsen hava preliminära uppgifter om produktionen av järnmalm och tackjärn m. m. redan förut offentliggjorts i Kommersiella Meddelanden.

Stockholm den 10 oktober 1931.

Underdånigst

K. A. FRYXELL.

MARTIN JANSSON.

K.-G. Nilsson.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Allmän översikt	7.
A. Bergverkens produktion	8.
B. Råmaterial och bränsle samt drivkraft	26.
C. Arbetsgivare och personal	32.
D. Fyndigheters förvärvande och försvar	35.
Fransk résumé	38.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngruvorna år 1930	42.
» 2. Järnmalmns anrikning, brikettering och sintring år 1930	50.
» 3. Tillverkning av smältstycken och råskenor samt götmetall år 1930	54.
» 4. Tillverkning av smitt, pressat och valsat järn och stål m. m. samt erhållet skrot år 1930	55.
» 5. Tillverkning vid bergverken av andra metaller än järn m. m. år 1930	57.
» 6. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järngruvor år 1930	58.
» 7. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1930	60.
» 8. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten år 1930	62.
» 9. Motorer, använda vid bergverken år 1930	64.

Table des matières.

	Pag.
Aperçu général	7.
A. La production des mines, des usines et des carrières	8.
B. Matières brutes, combustibles et force motrice	26.
C. Patrons et personnel	32.
D. Acquisition et défense des gisements	35.
Résumé en français	38.
Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction de minerais de fer, en 1930	42.
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des semaines d'exploitation; col. 3—4: Roche et minéral réunis tirés (col. 3) sous terre et (col. 4) à la surface; col. 5—7: Production (col. 5—6) et valeur (col. 7) de minéral de fer tiré directement utilisable, (col. 5) de première qualité et (col. 6) d'autres qualités; col. 8—10: Pour cent (col. 8) de fer, (col. 9) de phosphore et (col. 10) de soufre, contenu dans le minéral de fer de première qualité; col. 11: Production de minéral propre à enrichir.	
» 2. Enrichissement de minerais de fer, en 1930	50.
Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des heures de production; col. 4—8: Produit brut employé et son pour cent (col. 6) de fer, (col. 7) de phosphore et (col. 8) de soufre; col. 9—13: Produit tout fait et son pour cent (col. 11) de fer, (col. 12) de phosphore et (col. 13) de soufre; col. 14—17: Briquettes (sinters y compris).	
» 3. Production de massiaux, fer brut en barres et lingots en 1930	54.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité et (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
» 4. Production de fer et d'acier forgé et laminé, ainsi que chutes de fer, en 1930	55.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
» 5. Production de métaux autres que le fer etc. dans les usines, en 1930	57.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur; col. 4—5: Produits destinés à la vente, (col. 4) quantité, (col. 5) valeur en couronnes; col. 6: Matières premières exclusivement ou principalement d'origine étrangère.	
» 6. Extraction de minerais autres que ceux de fer, en 1930	58.
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des semaines d'exploitation; col. 3: Roche et minéral réunis tirés; col. 4—8: Production de minerais directement utilisables: (col. 4) cuivre, (col. 5) manganèse, (col. 6) zinc, (col. 7) arsenic, (col. 8) pyrite, (col. 9—10) total, (col. 9) quantité, (col. 10) valeur en couronnes; col. 11: Pour cent de métal contenu dans les minerais; col. 12: Production de minerais propres à enrichir.	

	Pag.
Tabl. 7. Houille extraite, en 1930	60.
Col. 1—2: Mines; col. 3: Nombre des semaines d'exploitation; col. 4: Roche, houille et argile réunies tirées; col. 5—13: Production: (col. 5—9) de houille, (col. 10—11) d'argile réfractaire et (col. 12—13) de »klinker«.	
» 8. Production destinée à la vente des carrières et ateliers pour dégrossir, casser, tailler et polir la pierre, en 1930	62.
Col. 1: Produits; col. 2: Unité; col. 3—4: Production, (col. 3) quantité, (col. 4) valeur en couronnes.	
» 9. Moteurs employés dans les mines, les usines et les carrières, en 1930	64.
Col. 1: Moteurs; col. 2—21: Moteurs dans les mines (col. 2—9), les usines de schlich, de briquettes et de sinters (col. 10—13), les usines de fer et les autres usines pour la production de métaux etc. (col. 14—17), les carrières et ateliers de pierre (col. 18—21); col. 22—25: Totaux des moteurs.	

Allmän översikt.

Berättelsen om Sveriges bergshantering 1930 är, vad textavdelningen beträffar, fördelad på följande huvudrubriker:

- A. *Bergverkens produktion*, omfattande redogörelse för produktionen av järnmalm, tackjärn, ferrolegeringar, järnsvamp, smidbara mellanprodukter, smitt, pressat och valsat järn och stål, andra malmer än järnmalm, andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter, stenkol, eldfast lera och klinkerlera samt slutligen oarbetad sten och stenarbeten.
- B. *Råmaterial och bränsle samt drivkraft*.
- C. *Arbetsgivare och personal*.
- D. *Fyndigheters förvärvande och försvar*.

Mot kap. A i texten svara tabellbilagans 8 första tabeller. Tab. 9 innehåller uppgifter rörande använd drivkraft, vilka i texten återfinnas under kap. B. Angående förbrukade råmaterial och bränslemedel, arbetsgivare och sysselsatt personal samt förvärvande och försvar av fyndigheter lämnas uppgifter endast i textavdelningen.

* * *

Såsom framgår av nedanstående översikt, uppnådde icke verksamheten inom bergshanteringen i dess helhet under 1930 den höjd, som utmärkte föregående år. Visserligen steg totala arbetarantalet med 1·6 % trots fortsatt mekanisering av driften, men på grund av driftsinskränkningar under senare delen av året nedgick totala antalet arbetstimmar till 124·9 milj. mot 128·5 milj. år 1929. Tillverkningarnas sammanlagda saluvärde minskades med 8 % i förhållande till föregående års.

Översikt av bergshanteringen år 1930.

	Antal arbets- ställen	Personal		Drivkraft i eff. hkr		Tillverk- ningarnas saluvärde Kr.
		För- valtnings- personal	Arbetar- personal	för omedelbar drift av maskiner och apparater	för drivande av elek- tricitets- generatorer	
Järngruvor	83	506	9 584	89 705	12 429	118 744 335
Andra malmgruvor	24	84	1 335	12 147	650	7 054 024
Järnverk	84	2 614	27 870	247 592	162 473	213 683 093
Andra metallframställningsverk o. d.	6	75	776	5 377	15	13 485 241
Stenkolsgruvor	6	89	1 821	5 002	190	5 175 520
Stenindustriella anläggningar ...	596	795	19 337	24 977	1 075	60 242 706
Summa 1930	799	4 163	60 723	384 800	176 832	418 384 919
» 1929	788	3 945	59 759	364 439	173 293	454 815 352

Den jämförligt största delen av minskningen i saluvärdet vid jämförelse med 1929 års siffror kommer på järnverken, vilka under året hade att kämpa med särskilt å exportmarknaden försvårade avsättningsmöjligheter. Även för andra metallframställningsverk och andra malmgruvor än järngruvor är minskningen stor, på grund av de under året starkt sjunkande metallpriserna. För stenkolsgruvor och i synnerhet järngruvor är minskningen däremot endast obetydlig. Stegrad verksamhet för året i dess helhet företedde endast stenindustrien.

Beträffande dels omfattningen av det till grund för bergsberättelsen liggande primärmaterialet, dels förefintliga skiljaktigheter mellan de här meddelade siffrorna och motsvarande uppgifter i kommerskollegii allmänna industriberättelse, dels betydelsen i vissa fall av uttrycket »arbetsställe» hänvisas till inledningskapiteln i 1925 och 1926 års berättelser om bergshantering.

A) Bergverkens produktion.

Järnmalm.

Järnmalmsbrytningen under år 1930 understeg med endast 2.0 % siffran för år 1929 och ligger högt över samtliga övriga tidigare års. Att nedgången i produktionen är betydligt mindre än i exporten (se sid. 13) beror på, att en del gruvor, särskilt i Kopparbergs län, under året starkt ökade sina upplag. Under trycket av den tilltagande depressionen företogs under slutet av året en del inskränkningar i brytningen, huvudsakligen genom minskning i arbetstiden, men flera gruvor nedlades även helt. Verknigen av dessa åtgärder skönjes endast svagt i årssiffrorna.

Produktionen av järnmalm (från gruvor) åren 1861—1930.

Årligen	Antal med malmfångst arbetade gruvor ¹⁾	Vunnen malm (inkl. slig) Ton	År	Antal med malmfångst arbetade gruvor ¹⁾	Vunnen malm (inkl. slig) Ton
1861—1870	461	497 905	1913	295	7 475 571
1871—1880	479	753 850	1926	268	8 465 914
1881—1890	513	902 230	1927	268	9 660 977
1891—1900	339	1 905 646	1928	264	4 668 801
1901—1910	313	4 094 417	1929	274	11 467 551
1911—1920	319	6 312 281	1930	286	11 236 428
1921—1925	270	6 584 408			
1926—1930	272	9 099 934			

Följande tabell över järnmalmsfångstens fördelning länsvís utvisar, att andelen i totala malmfångsten alltiämt minskas för de norrbottniska gruvfälten, trots att den vunna malmkvantiteten i detta län endast överträffas av 1929 års. Kopparbergs län, inom vilket det andra stora exportfältsområdet är beläget, redovisar liksom åren 1927 och 1929 något över en femtedel av all vunnen malm. För Örebro län framgår en avsevärd minskning i brytningen, medan Västmanlands län har ökning.

¹⁾ Fr. o. m. 1921 utmål.

Järnmalmproduktionen inom olika län åren 1913, 1929 och 1930.

L ä n	Vunnen malm (inkl. slig)					
	1913		1929		1930	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	46 500	0·6	28 151	0·2	14 485	0·1
Uppsala län	62 299	0·8	1 816	0·0	15 446	0·1
Södermanlands län	46 524	0·6	45 419	0·4	50 174	0·5
Östergötlands län	4 078	0·1	—	—	—	—
Malmöhus län	¹⁾ 13 115	0·2	—	—	—	—
Värmlands län	60 494	0·8	74 900	0·7	76 293	0·7
Örebro län	558 592	7·5	439 428	3·8	371 451	3·3
Västmanlands län	345 230	4·6	306 086	2·7	331 504	3·0
Kopparbergs län	1 402 044	18·8	2 321 310	20·2	2 348 842	20·9
Gävleborgs län	23 092	0·3	29 724	0·3	27 241	0·2
Norrbottnens län	4 913 603	65·7	8 220 717	71·7	8 000 992	71·2
Hela riket	7 475 571	100·0	11 467 551	100·0	11 236 428	100·0

Nedanstående tablå avser att visa utbytet av järnmalm i förhållande till totala berg- och malmbrytningen inom fyndigheterna i olika landsdelar.

Berg- och malmbrytningen i järngruvorna samt malmvärdet år 1930.

L ä n	Inom fyndigheten brutet berg och malm	Vunnen direkt användbar malm	Direkt användbar malm i % av bergbrytningen	Vunnen anrikningsmalm	Anrikningsmalm i % av bergbrytningen	All producerad direkt användbar malms	
						värde 1 000 kr.	medelvärde per ton kr.
	Ton			Ton			
Stockholms län	38 595	—	—	25 677	66·5	—	—
Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands län ..	99 088	6 414	6·5	83 523	84·3	108	7·36
Värmlands län	121 041	52 865	43·7	38 994	32·2	436	8·22
Örebro län	647 532	270 713	41·8	254 839	39·4	2 223	7·84
Västmanlands län ...	532 916	177 354	33·3	303 162	56·9	1 507	8·35
Kopparbergs län	3 508 022	2 077 702	59·2	452 395	12·9	19 168	9·22
Gävleborgs län	57 509	—	—	46 778	81·3	—	—
Norrbottnens län	8 806 149	7 794 910	88·5	301 313	3·4	83 263	10·68
Hela riket 1930	13 810 852	10 379 958	75·2	1 506 681	10·9	106 705	10·25
” ” 1929	13 714 649	10 687 397	77·9	1 420 928	10·4	106 946	9·99

I den direkt användbara malmen och anrikningsgodset ha ej inräknats ur äldre varp erhållna kvantiteter. Värdesiffrorna avse däremot *all* under året vunnen direkt användbar malm. Observeras bör, att vid Bäckegravan i Västmanlands län även kopparmalm utvinnes, ehuru all den brutna kvantiteten berg och malm redovisats på järnmalmsbrytningen, samt att vid några gruvor i Södermanlands och Kopparbergs län en del uppfordrade partier kvalågo oskrädda. Om hänsyn toges huvudsakligen till den direkt användbara malmen, framgår tydligt av tablå, att malmutbytet vid de norrbottniska fälten med deras övervägande brytning i dagen vida överträffar motsvarande utbyte vid de mellansvenska gruvorna.

Av *all* under året vunnen direkt användbar malm, 10 406 798 ton, bestod 10 175 892 ton av primamalm och 230 906 ton av andra kvaliteter. Av sist-

¹⁾ Slig framställd av varpmalm från Gällivare.

nämnda mängder hade resp. 2 381 642 och 179 662 ton erhållits vid 30 i samband med gruvbrytningen drivna magnetiska sovrings- och separeringsverk, medan motsvarande siffror för 1929 voro resp. 2 546 984 och 207 270 ton.

Av nedan meddelade sammanställningar framgår den vunna primamalmens beskaffenhet med hänsyn till järn-, fosfor- och svavelhalt.

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika järnhalt år 1930.

L ä n	Järnhalt				Summa
	Under 40 %	Fr. o. m. 40 % intill 50 %	Fr. o. m. 50 % intill 60 %	Fr. o. m. 60 % intill 70 %	
	T o n				
Södermanlands län	—	—	4 850	1 574	6 424
Värmlands län	—	—	45 748	7 317	53 065
Örebro län	—	3 474	244 001	13 786	261 261
Västmanlands län	—	100 781	49 965	383	151 129
Kopparbergs län	26 453	1 469	1 642 109	237 912	1 907 943
Norrbottnens län	33 574	5 837	—	7 756 659	7 796 070
Hela riket 1930	60 027	111 561	1 986 673	8 017 631	10 175 892
» » 1929	93 459	126 791	787 413	9 431 525	10 439 188

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika fosforhalt år 1930.

L ä n	Fosforhalt						Summa
	Under	Fr. o. m.	Fr. o. m.	Fr. o. m.	Fr. o. m.	1 %	
	0·01 %	0·01 % intill	0·05 % intill	0·1 % intill	0·6 % intill	eller däröver	
		0·05 %	0·1 %	0·6 %	1 %		
T o n							
Södermanlands län	—	4 850	—	1 574	—	—	6 424
Värmlands län	41 968	11 097	—	—	—	—	53 065
Örebro län	143 616	112 233	5 412	—	—	—	261 261
Västmanlands län.....	86 386	64 743	—	—	—	—	151 129
Kopparbergs län	49 263	43 987	—	156 326	1 658 367	—	1 907 943
Norrbottnens län.....	23 474	679 243	355 785	863 167	1 422 214	4 452 187	7 796 070
Hela riket 1930	344 707	916 153	361 197	1 021 067	3 080 581	4 452 187	10 175 892
» » 1929	365 583	1 083 142	289 494	1 128 192	2 904 657	4 668 120	10 439 188

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika svavelhalt år 1930.

L ä n	Svavelhalt			Summa
	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %	0·05 % eller däröver	
	T o n			
Södermanlands län	4 850	—	1 574	6 424
Värmlands län.....	14 349	23 696	15 020	53 065
Örebro län	52 793	184 016	24 452	261 261
Västmanlands län	62 700	20 870	67 559	151 129
Kopparbergs län.....	305 167	1 555 750	47 026	1 907 943
Norrbottnens län	589 692	5 549 208	1 657 170	7 796 070
Hela riket 1930	1 029 551	7 333 540	1 812 801	10 175 892
» » 1929	993 325	7 221 693	2 224 170	10 439 188

Minskningen för de i redovisningen fosforfattigaste malmkvantiteterna kommer på de mellansvenska gruvfälten, medan ökningen i gruppen »Fr. o. m. 0:6 intill 1 %» huvudsakligen faller på Norrbottens län. — Brytningen av de svavelrikaste malmerna har kraftigt nedgått i Norrbottens län. Ökningen i gruppen »Fr. o. m. 0:01 intill 0:05 %» kommer främst på Kopparbergs och Norrbottens län.

Från gruvorna erhöles under 1930 förutom direkt användbar malm även 1 815 348 ton för anrikning lämplig produkt. Därav härrörde 660 299 ton från större delen av å föregående sida omnämnda 30 magnetiska sovrings- och separeringsverk jämte ytterligare 5 dylika verk. Motsvarande kvantiteter utgjorde 1929 resp. 1 436 814 och 628 584 ton. Av anrikningsgodset framställles vid anrikningsverken järnmalmsslig, vilken delvis bearbetas till briketter eller sinter vid härför anlagda verk. Beträffande ifrågavarande produktion meddelas nedan en översikt.

Produktionen av slig, briketter och sinter av järnmalm åren 1913 och 1926—1930.

Å r	Slig		Briketter		Sinter	
	Kvantitet Ton	Värde Kr.	Kvantitet Ton	Värde Kr.	Kvantitet Ton	Värde Kr.
1913.....	657 976	6 624 033	333 252	5 133 628	—	—
1926.....	454 981	4 679 295	33 782	726 811	143 661	2 496 605
1927.....	616 102	6 083 446	29 451	595 440	177 800	2 973 086
1928.....	291 629	2 898 612	29 903	584 130	148 228	2 573 341
1929.....	762 829	7 163 665	25 340	479 890	257 206	4 221 517
1930.....	829 630	7 749 563 ✓	23 488	453 509	234 136	3 836 239

Sligproduktionen har sålunda under 1930 ökats med 8·8 % i förhållande till år 1929. Sintringsmetoden användes under år 1930 liksom år 1929 vid 24 verk, vid vilka produktionen dock nedgick med 9·0 %. Även vid briketteringsverken har produktionen nedgått och var vid de 4 alltjämt i gång varande verken den lägsta, som antecknats, sedan sintringsmetoden började användas.

Den framställda sligens järnhalt i förhållande till det behandlade rågodsets belyses av följande tablå.

Det bearbetade anrikningsgodsets och sligens järnhalt år 1930.

R å g o d s		Därav framställd slig i ton med en järnhalt av i genomsnitt			
Med en järnhalt av i genomsnitt	Ton	50 % in- till 60 %	60 % in- till 70 %	70 % och däröver	Summa
Under 30 procent	129 795	—	33 576	—	33 576
Fr. o. m. 30 intill 40 procent	544 687	16 752	221 540	—	238 292
» » » 40 » 50 »	1 104 904	77 336	360 928	119 498	557 762
Summa 1930	1 779 386	94 088	616 044	119 498	829 630
» 1929	1 614 766	66 652	581 642	114 535	762 829

Utbytet av färdig vara, d. v. s. sligkvantiteten i förhållande till mängden behandlat rågods, utgjorde 46·6 % mot 47·2 % år 1929. Något anrikningsgods med en järnhalt av 50 % eller däröver har ej bearbetats under redogörelseåret.

I nedanstående översikt är den producerade sligen fördelad efter olika fosfor- och svavelhalt.

Järnmalmssligen fosfor- och svavelhalt år 1930.

	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %	Fr. o. m. 0·05 % intill 0·1 %	Fr. o. m. 0·1 % intill 0·6 %	Fr. o. m. 0·6 % intill 1 %	1 % eller däröver	Summa
Sligen fördelad	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton
efter fosforhalt	402 265	187 552	2 300	172 880	64 633	—	829 630
» svavelhalt	162 533	378 862		288 235			829 630

Förutom ovan redovisade slig, erhållen genom anrikning av järnmalm, har under 1930 vid tvenne kopparverk som biprodukt vid framställning av koppar ur svavelkisbränder erhållits s. k. purple-ore, med hänsyn till järnhalt jämförlig med järnmalmsslig (57 à 60 % järn). Ifrågavarande produktion uppgick till 189 364 ton med ett värde av 2 049 430 kronor, medan kvantiteten för år 1929 utgjorde 158 108 ton. Vid det ena av verken ha av 131 913 ton purple-ore framställts 129 329 ton briketter (104 994 ton 1929) med värdet 2 187 000 kronor, vid det andra av 38 588 ton purple-ore 37 819 ton sinter (45 999 ton 1929) med värdet 566 150 kronor.

Om graden av sysselsättning under senare år vid gruvarbete under jord, i dagbrott och vid allt egentligt gruvarbete överhuvud giver följande tablå en föreställning.

Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott.

År	Arbete under jord			Arbete i dagbrott			Allt arbete med malmfångsten		
	Under jord brutet berg och malm Ton	Antal därmed syssel- satta ar- betare	Ton per arbetare	I dagen brutet berg och malm Ton	Antal därmed syssel- satta ar- betare	Ton per arbetare	Totala kvantiteten vunnen malm Ton	Samt- liga arbetare	Ton per arbetare
1913.....	4 652 001	3 625	1 283	6 337 004	2 151	2 946	7 475 571	11 811	633
1926.....	5 546 724	2 462	2 253	7 079 304	780	9 076	8 465 914	7 227	1 171
1927.....	6 378 850	2 769	2 304	7 820 284	911	8 584	9 660 977	8 046	1 200
1928.....	3 409 641	3 109	1 097	3 804 825	1 115	3 412	4 668 801	8 888	525
1929.....	8 429 311	3 580	2 355	9 633 593	970	9 932	11 467 551	9 293	1 234
1930.....	8 489 148	3 623	2 343	9 861 467	1 108	8 900	11 236 428	9 318	1 206

Då i den officiella produktionsstatistiken siffrorna rörande arbetarpersonalens antal avse medelantal under verksamhetstiden sysselsatta arbetare, torde nedgången i siffrorna för »Ton per arbetare» år 1930 ha sin förklaring i de tidigare omnämnda driftinskränkningarna. Totala antalet arbetare, sysselsatta med malmfångst under året, var så gott som oförändrat sedan 1929. Att antalet av dem utgjorda arbetstimmar sjönk relativt mer än produktionen, får ses mot bakgrund av en ökad användning av mekaniska hjälpmedel.

Samtliga de sifferuppgifter, som i det föregående meddelats, avse produktionen från gruvor. Därjämte ha under år 1930 ur vissa småländska sjöar erhållits 5 584 ton *sjö- och myrmalm* med värdet 78 983 kronor. Totala kvantiteten under redogörelseåret vunnen järnmalm av alla slag uppgår till 11 242 012 ton med ett värde av 114 533 570 kronor. Motsvarande siffror för 1929 voro resp. 11 471 450 ton och 114 168 492 kronor.

Exporten av järnmalm under 1930 uppgick enligt handelsstatistiken till 9 371 530 ton styckemalm och slig med värdet 129 516 581 kronor samt 105 068 ton briketter och sinter med värdet 1 809 720 kronor, medan 1929 exporten var 10 798 316 ton styckemalm och slig med värdet 149 020 003 kronor samt 100 652 ton briketter och sinter med värdet 1 610 409 kronor.

Tackjärn.

Den allmänna depressionen satte särskilt under senare delen av året sin prägel på järnhanteringen, och produktionssiffrorna stannade i allmänhet åtskilligt under 1929 års gynnsamma siffror. Jämfört med övriga efterkrigsår visar emellertid järnhanteringen under 1930 avsevärd produktionsökning på de flesta områden.

Minskningen i produktionen i förhållande till år 1929 var mest märkbar för de mer förädlade produkterna och stannade sålunda för tackjärn vid 6·1 %. Vid järnverken framställdes nämligen under året 459 780 ton tackjärn mot 489 677 ton året förut.

Produktionen av tackjärn åren 1861—1930.

Årligen	Ton	Årligen	Ton	År	Ton
1861—1870	236 340	1911—1920	675 261	1927	417 765
1871—1880	347 468	1921—1925	361 297	1928	396 092
1881—1890	437 978	1926—1930	445 094	1929	489 677
1891—1900	494 471	1913	730 207	1930	459 780
1901—1910	547 837	1926	462 155		

Av nedanstående tablå över tackjärnsproduktionens fördelning på olika huvudslag framgår, att minskningen träffar nästan alla olika slag av tackjärn, starkast aduceringstackjärn, surt bessemertackjärn och smidestackjärn. Endast för basiskt bessemertackjärn märkes en relativt svag fortsättning av 1929 års starka uppgång.

Produktionen av olika slags tackjärn åren 1913, 1929 och 1930 i ton.

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt från masugn	1913	1929	1930
Smidestackjärn	186 090	41 927	33 452
Bessemertackjärn, för sur process	141 641	27 705	21 324
” ” basisk ”		109 770	120 394
Martintackjärn, för sur process	358 437	165 418	153 107
” ” basisk ”		61 177	55 818
Gjuttackjärn för aducering	14 250	14 742	10 345
” ” andra ändamål	15 891	58 044	56 084
Gjutgods, framställt direkt från masugn	13 898	10 894	9 256
Summa	730 207	489 677	459 780

Värdet av redogörelseårets totala tackjärnsproduktion har uppgivits till 42 502 208 kronor eller i genomsnitt 92·5 kronor per ton, vilket betyder en ytterligare sänkning i förhållande till 1929, då motsvarande medelvärde utgjorde 95 kronor.

Tackjärnstillverkningen inom olika län åren 1913, 1929 och 1930.

L ä n	1913		1929		1930	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län.....	18 363	2·5	16 121	3·3	9 074	2·0
Uppsala län.....	34 146	4·7	9 504	1·9	7 970	1·7
Södermanlands län.....	1 266	0·2	41 333	8·4	33 626	7·3
Östergötlands län.....	19 576	2·7	7 532	1·5	3 293	0·7
Jönköpings län.....	1 070	0·1	1 321	0·3	1 720	0·4
Kronobergs län.....	—	—	—	—	407	0·1
Kalmar län.....	10 663	1·5	—	—	—	—
Älvsborgs län.....	7 334	1·0	9 808	2·0	—	—
Värmlands län.....	62 309	8·5	42 396	8·7	48 573	10·6
Örebro län.....	171 836	23·5	65 185	13·3	74 978	16·3
Västmanlands län.....	72 572	9·9	75 770	15·5	67 826	14·7
Kopparbergs län.....	191 474	26·2	151 861	31·0	149 255	32·5
Gävleborgs län.....	108 659	14·9	68 846	14·1	63 058	13·7
Västernorrlands län.....	7 028	1·0	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	23 911	3·3	—	—	—	—
Hela riket	730 207	100·0	489 677	100·0	459 780	100·0

Ovanstående tablå visar, att tackjärnsproduktion under 1930 i stort sett bedrivits i samma län som under 1929. Av de viktigare länen hade Örebro län och Värmlands län ökning, medan Södermanlands län och Västmanlands län hade den starkaste tillbakagången. Kopparbergs län, inom vilket den ojämförligt största delen av landets tackjärn produceras, hade nästan oförändrad produktion sedan 1929. Inom de mindre framträdande länen är utvecklingen de olika åren emellan mer växlande. Avsevärt lägre än 1929 är siffran för Stockholms län, och i Älvsborgs län ägde ej någon produktion rum under året.

Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1913 och 1926—1930.

År	Antal mas- ugnar i verk- samhet	Blås- nings- tid	Medeltill- verkning	Medel- blåsning- tid	Medeltill- verkning per dygn och masugn
			per masugn		
		Dygn	Ton	Dygn	Ton
1913.....	117	35 265	6 241	301	20·73
1926.....	67	15 718	6 846	235	29·13
1927.....	58	14 030	7 170	242	29·63
1928.....	62	13 871	6 371	224	28·44
1929.....	59	15 695	8 292	266	31·17
1930.....	57	14 699	8 061	258	31·26

Av samtliga i landet befintliga brukbara masugnar, vilkas antal beräknas till 108, voro under redogörelseåret 57 eller något över hälften, fördelade på 43 verk, påblåsta, men en stor del blott under kortare tidsperioder. Siffran för medeltillverkningen, som under de senaste årens koncentrerings till de modernare hyttorna nästan oavbrutet stigit, var år 1930 endast obetydligt högre än 1929. Lokalt sett belyses förhållandena av följande tablå.

Tackjärnstillverkningen per masugn i olika län åren 1913, 1929 och 1930.

L ä n	Medeltillverk- ning			Medelblåsnings- tid			Medeltillverk- ning per dygn och masugn		
	per masugn								
	Ton			Dygn			Ton		
	1913	1929	1930	1913	1929	1930	1913	1929	1930
Stockholms län	9 182	16 121	9 074	342	330	215	26·85	48·85	42·20
Uppsala län	5 691	9 039	7 640	330	355	318	17·25	25·46	24·03
Södermanlands län	1 266	20 667	16 813	207	211	198	6·12	97·95	85·13
Östergötlands län	6 525	7 532	3 293	318	364	170	20·52	20·69	19·37
Jönköpings län	1 070	1 321	1 720	144	164	250	7·43	8·05	6·88
Kronobergs län	—	—	407	—	—	124	—	—	3·28
Kalmar län	10 663	—	—	283	—	—	37·68	—	—
Älvsborgs län	7 334	4 904	—	339	162	—	21·63	30·37	—
Värmlands län	4 451	5 300	6 072	297	237	284	14·99	22·35	21·40
Örebro län	5 207	5 014	5 356	287	245	243	18·14	20·45	22·06
Västmanlands län	6 597	10 824	9 689	320	351	328	20·62	30·83	29·52
Kopparbergs län	7 978	12 655	13 569	292	279	252	27·32	45·30	53·92
Gävleborgs län	6 392	6 259	6 306	323	258	249	19·79	24·22	25·30
Västernorrlands län	7 028	—	—	362	—	—	19·41	—	—
Norrbottnens län	11 956	—	—	340	—	—	35·16	—	—
Hela riket	6 241	8 292	8 061	301	266	258	20·73	31·17	31·26

I tablån nedan är det framställda tackjärnet fördelat efter olika tillverkningsmetoder. Som synes uppvisar 1930 minskning för vanligt träkolstackjärn, medan framställningen av kokstackjärn i vanlig masugn är nästan oförändrad. Ökning konstateras för elektrotackjärn, av vilket större delen under redogörelseåret framställets med träkol och koks i blandning.

Tackjärnsproduktionen åren 1913, 1929 och 1930 med fördelning på olika framställningssätt.

	1913			1929			1930		
	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- tid Dygn	Tillverk- ning Ton	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift)- tid Dygn	Tillverk- ning Ton	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift)- tid Dygn	Tillverk- ning Ton
Vanlig masugn	111	33 825	698 241	50	13 608	404 531	50	12 722	370 511
därav med enbart träkol.	104	—	591 605	47	12 601	308 481	47	11 811	274 043
» » » koks...	6	—	100 685	3	1 007	96 050	3	911	96 468
» » » träkol och koks i blandning	1	—	5 951	—	—	—	—	—	—
Elektrisk masugn	6	1 440	31 966	9	2 087	84 681	7	1 977	88 939
därav med enbart träkol.	6	1 440	31 966	5	1 293	41 514	4	1 070	34 019
» » » träkol och koks i blandning ¹⁾	—	—	—	4	794	43 167	3	907	54 920
Annan elektrisk ugn än mas- ugn (med träkol och trä- kolsstybb)	—	—	—	1	96	465	1	60	330
Summa	117	35 265	730 207	60	15 791	489 677	58	14 759	459 780

¹⁾ Dessa elektromasugnar ha dock delvis använts för tackjärnsframställning med enbart träkol.

Under redogörelseåret producerades kokstäckjärn i Södermanlands och Kopparbergs län, elektrotäckjärn förutom i sistnämnda län även i Värmlands och Uppsala län (i det senast nämnda i annan elektrisk ugn än masugn).

Slutligen meddelas nedan tvenne tabeller för att belysa, huru stor del av det tillverkade tackjärnet, som varit avsedd för direkt försäljning genom export eller inom landet, varvid fördelning skett dels å olika slags tackjärn, dels å olika län.

Tackjärnets värde och avsättning år 1930 med fördelning på olika slags tackjärn.

Slag av tackjärn	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Smidestackjärn	33 452	3 206 616	3 209	7 262	989 801
Bessemertackjärn, för sur process ...	21 324	2 346 788	—	4 332	411 540
" " " basisk "	120 394	9 029 550	—	—	—
Martintackjärn, för sur process.....	153 107	15 400 955	28 643	24 840	5 264 426
" " " basisk "	55 818	4 908 117	472	23 807	2 132 626
Gjuttackjärn för aducering	10 345	971 069	5 967	4 378	971 069
" " " andra ändamål	56 084	5 379 417	13 681	36 425	4 746 779
Gjutgods, framställt direkt från masugn	9 256	1 259 696	—	2 831	433 586
Summa 1930	459 780	42 502 208	51 972	103 875	14 949 777
" " " 1929	489 677	46 571 446	67 704	111 379	16 802 668

Tackjärnets värde och avsättning år 1930 med fördelning på olika län.

L ä n	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Stockholms län	9 074	913 480	9 011	—	901 100
Uppsala län	7 970	807 770	276	334	53 870
Södermanlands län	33 626	2 592 193	2 700	30 294	2 528 993
Östergötlands län	3 293	307 470	—	—	—
Jönköpings län	1 720	245 000	1 100	580	240 000
Kronobergs län	407	54 945	—	407	54 945
Värmlands län	48 573	4 856 618	6 472	12 852	2 113 368
Örebro län	74 978	7 259 705	15 610	27 135	4 088 729
Västmanlands län	67 826	6 700 276	12 961	28 358	4 213 706
Kopparbergs län	149 255	11 913 212	1 679	3 847	553 191
Gävleborgs län	63 058	6 851 539	2 163	68	201 875
Hela riket 1930	459 780	42 502 208	51 972	103 875	14 949 777
» » 1929	489 677	46 571 446	67 704	111 379	16 802 668

Av 1930 års totala tackjärnsproduktion ha 33·9 % angivits vara avsedda till direkt försäljning mot 36·6 % år 1929. Av avsalutillverkningen av tackjärn var endast obetydligt mer än en tredjedel avsedd för export. Exporten av tackjärn uppgick enligt handelsstatistiken 1930 till 47 143 ton mot 71 117 ton år 1929.

Ferrolegeringar.**Järnsvamp.**

Produktionen av *ferrolegeringar*, för vilken ett bakslag i en alltsedan 1921 oavbruten stegring konstaterades år 1929, ökades under året med 7·3 %.

Produktionen av ferrolegeringar åren 1913 och 1926—1930 i ton.

År	Kiseljärn	Kisel-alumi-niumjärn	Kisel-alumi-nium-mangan-järn	Kisel-mangan-järn	Mangan-järn	Spegel-järn	Kromjärn	Fosfor-järn	Summa
1913	9 863	—	136	1 375	—	50	760	—	12 184
1926	20 466	400	63	4 065	1 999	326	5 189	—	32 508
1927	23 838	22	62	3 396	1 837	636	6 947	15	36 753
1928	23 861	—	172	4 579	2 286	658	9 864	—	41 420
1929	18 640	96	—	2 789	2 660	61	9 906	—	34 152
1930	17 603	215	—	5 154	3 005	939	9 714	—	36 630

Nedanstående tablå innehåller uppgifter beträffande värde och försäljning av olika slags ferrolegeringar.

Ferrolegeringarnas värde och avsättning år 1930.

Olika slag av ferrolegeringar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Kiseljärn	17 603	3 195 805	15 277	2 326	3 195 805
Kiselaluminiumjärn	215	75 250	215	—	75 250
Kiselmanganjärn	5 154	1 089 077	4 863	291	1 089 077
Manganjärn	3 005	991 128	780	2 135	969 528
Spegeljärn	939	104 358	917	22	104 358
Kromjärn	9 714	7 168 542	7 707	1 346	6 578 322
Summa 1930	36 630	12 624 160	29 759	6 120	12 012 340
» 1929	34 152	12 539 475	26 945	6 565	12 034 382

Beträffande kromjärn observeras, att fr. o. m. 1927 års berättelse endast handelsfärdig, slutraffinerad produkt redovisas i motsats mot tidigare. I ovanstående historiska tabell äro siffrorna justerade i enlighet härmed och sålunda jämförbara.

Redogörelseårets produktion av ferrolegeringar härrör från sammanlagt 32 ugnar. Den redovisade sammanlagda drifttiden utgjorde 7 669 dygn (resp. 36 ugnar och 9 005 driftdygn år 1929). I 2 ugnar ha dessutom under 261 timmar framställts 2 307 ton kromslaggsten (högeldfast material) med ett värde av 419 350 kronor.

Vid ett reduktionsverk i Malmöhus län ha under 1930 i en ugn under 272 driftdygn framställts 14 874 ton *järnsvamp* med värdet 1 616 384 kronor (varav 604 ton sekunda järnsvamp med ett värde av 26 135 kronor) mot 10 253 ton 1929. Av redogörelseårets tillverkning ha 2 026 ton uppgivits avsedda för export och 12 848 ton för försäljning inom landet.

Smidbara mellanprodukter.

Tillverkningen av vällmetall, som numera sker i endast obetydlig omfattning jämfört med förkrigstiden, nedgick under året med hela 25·8 %, och tillverkningsciffran, 26 636 ton, är den lägsta sedan 1921. Av sammanställningen å sid. 19 framgår, att under redogörelseåret endast föga mer än hälften av de befintliga brukbara härdarna varit i användning.

Produktionen av smältstycken och råskenor åren 1913 och 1926—1930.

År	Lancashiremetod	Andra härdmetoder		Summa smältstycken och råskenor	
	Ton	Ton	Ton	Värde i kr.	
1913	142 787	15 685	158 472	19 391 423	
1926	28 526	1 959	30 485	5 526 579	
1927	30 186	1 288	31 474	5 648 030	
1928	32 205	1 292	33 497	6 065 592	
1929	34 356	1 564	35 920	6 573 410	
1930	25 602	1 034	26 636	4 933 956	

För götmetall är nedgången sedan år 1929 12·0 %, men produktionssiffran, 610 824 ton, överträffades likväl förutom nämnda år endast år 1916. Nedgången faller förutom på den obetydliga tillverkningen av degelstål på martin-götmetall, för vilken produktionen minskades med hela 18·2 %. För bessemer-götmetall framgår däremot en ökning på 4·5 %, och för elektrostaål har den ända sedan år 1919 oavbrutna stegringen fortsatt.

Produktionen av götmetall åren 1913 och 1926—1930.

År	Bessemergötmetall		Martingötmetall		Degelstålgötmetall		Elektrostaålgötmetall		Summa götmetall	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	Värde i kr.
1913.....	115 839	19·6	469 387	79·4	3 385	0·6	2 276	0·4	590 887	63 625 606
1926.....	82 916	16·7	363 887	73·5	1 094	0·2	47 323	9·6	495 220	80 078 299
1927.....	74 869	15·0	371 415	74·4	1 206	0·2	51 924	10·4	499 414	79 777 522
1928.....	66 917	11·6	422 045	73·3	1 324	0·2	85 886	14·9	576 172	92 807 654
1929.....	83 728	12·1	496 119	71·5	1 369	0·2	112 702	16·2	693 918	106 556 741
1930.....	87 491	14·3	405 920	66·4	1 017	0·2	116 396	19·1	610 824	91 123 019

I den redovisade kvantiteten elektrostaålgötmetall ingår en post stål med lägre kolhalt, framställd direkt ur malm — enligt den s. k. Flodin-Gustafs-sonska metoden — vid ett järnverk i Kopparbergs län.

Av följande tvenne tabläer belyses dels framställningen av bessemer- och martingöt jämte skrotat gjutgods allt efter användningen av sur eller basisk infodring, dels fördelningen av sur och basisk bessemer- och martingöt på hårdare och mjukare produkt (olika kolhalt).

Fördelning av bessemer- och martingötmetallen efter olika infodringsmetoder åren 1913, 1929 och 1930.

Tillverkningar	1913		1929		1930	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	T o n					
Bessemergöt	44 803	70 770	13 467	70 257	9 247	78 236
Bessemergjutgods, skrotat	266	—	4	—	8	—
Martingöt	177 860	276 983	231 571	253 759	159 509	235 341
Martingjutgods, skrotat	9 601	4 943	6 479	4 310	6 143	4 927
Summa	232 530	352 696	251 521	328 326	174 907	318 504
	585 226		579 847		493 411	

Bessemers- och martingöt, fördelade efter olika kolhalt åren 1913, 1929 och 1930.

Å r	Bessemersgöt i ton			Martingöt i ton			
	sur		basisk	sur		basisk	
	0.5 % och däröver	under 0.5 %	under 0.5 %	0.5 % och däröver	under 0.5 %	0.5 % och däröver	under 0.5 %
1913.....	40 539	4 264	70 770	89 034	88 826	26 520	250 463
1929.....	12 120	1 347	70 257	202 157	29 414	16 061	237 698
1930.....	8 757	490	78 236	135 893	23 616	13 715	221 626

Tabell 3 visar, att av 1930 års produktion av elektrostålgöt, 109 870 ton, 40 879 ton hade en kolhalt av 0.5 % och däröver samt 68 991 ton under 0.5 %.

Någon tillverkning av blåstål eller oräckt brännstål har under redogörelseåret ej bedrivits. Året förut uppgick tillverkningen till 21 ton.

Vällmetall framställdes under 1930 vid sammanlagt 17 verk, götmetall vid 38. Följande sammanställning visar, i vilken omfattning befintliga härdar och ugnar utnyttjats.

	Använda	Ej använda men brukbara	Använda i % av samtliga redovisade
<i>Härdar för framställning av vällmetall:</i>			
Lanchashirehärdar	63	53	54
Vallonhärdar.....	6	11	35
Skrotsmältningshärdar	4	4	50
Summa härdar	73	68	52

<i>Ugnar för framställning av götmetall:</i>			
Bessemersugnar: sura	9	1	90
basiska	4	—	100
Martinugnar: sura	34	10	77
basiska	28	6	82
Degelstålsugnar	5	—	100
Elektriska ugnar: ljusbåge-	31	4	89
induktions-	4	—	100
Brännstålsugnar ..	—	2	—
Summa ugnar	115	23	83

Tablån visar, att medan i genomsnitt omkr. 83 % av alla befintliga ugnar för götmetallproduktion begagnats under åtminstone någon del av redogörelseåret, låg motsvarande siffra för färskningshärdarna vid 52 %, oaktat att redovisningen på denna sistnämnda punkt troligen lider av en viss ofullständighet med avseende på ej använda men brukbara härdar.

Smitt, pressat och valsat järn och stål.

I tab. 4 redovisas produktionen år 1930 av stångjärn och -stål samt vissa andra smidda, pressade och valsade produkter, som, oberäknat i vissa fall omvällningar, framställts av förut ej välda ämnen. I likhet med föregående år har därjämte i tabellen uppgivits värdet av manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter, vilka blivit för avsalu framställda vid de i denna berättelse redovisade järnverken. Närmare specifikation av sistnämnda båda huvudslag av tillverkningar återfinnes i berättelsen om industri. Tabellen redogör sålunda,

¹⁾ Därav 1 för framställning av järn och stål direkt ur malm.

om ock delvis helt summariskt, för samtliga vid järnverken framställda mera förädlade produkter.

Som tillverkningarna av ämnesjärn och även i viss utsträckning andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre förädlade tillverkningar av smidesjärn och stål, hava i tab. 4 för undvikande av dubbelräkningar endast upptagits slutsummor för exporterat eller inom riket försålt smitt och pressat samt valsat järn och stål men ej för hela tillverkningen därav. Denna åtgärd utesluter ej, att i slutsumman för inom landet försålda tillverkningar gömma sig en del dubbelräkningar, ty ett från ett verk till ett annat sålt parti kan av det senare verket hava vidare bearbetats. I vilken utsträckning antydda dubbelräkningar förekomma, låter sig emellertid ej på grundval av den årliga produktionsstatistikens material utreda.

Tillverkningen av smitt, pressat och valsat järn och stål åren 1913, 1929 och 1930.

Varuslag	1913			1929			1930		
	Totala kvantiteten	Därav för export	Värde å tillverkningarna 1 000 kr.	Totala kvantiteten	Därav för export	Värde å tillverkningarna 1 000 kr.	Totala kvantiteten	Därav för export	Värde å tillverkningarna 1 000 kr.
	Ton	%		Ton	%		Ton	%	
Stångjärn och -stål (inkl. stångjärnsavhugg) m. m.	203 101	40·1	34 417	248 512	20·6	54 976	205 875	16·7	42 589
Billets, blooms etc. ...	287 749	5·1	34 378	447 782	1·3	76 577	381 989	1·2	65 020
Tubämnen, ihåliga ...	27 763	38·3	6 575	26 136	30·5	7 924	27 387	31·5	8 105
» massiva ...	23 675	93·3	3 899	15 776	6·9	2 657	14 813	3·4	2 306
Annat ämnesjärn för manufakturering ...	44 687	0·2	5 404	25 603	12·5	7 113	22 077	5·7	6 445
Vinkeljärn, balkarm m. (inkl. hjulband)	32 777	4·4	5 123	20 433	6·6	4 262	19 030	7·0	3 788
Järnvägsskenof ...	2 570	—	308	16 120	—	2 241	16 211	0·1	2 237
Skarvjärn och bottenplåtar ...	574	—	77	1 782	—	360	2 454	0·0	469
Axlar ...	2 236	0·2	412	1 405	15·3	341	1 303	9·0	310
Grovjärn, ej spec. ...	398	—	54	53	15·1	72	103	20·4	130
Mediumjärn, ej spec. ...	5 617	34·3	859	15 325	50·1	5 761	10 088	49·2	4 037
Band-, söm- och annat finjärn ...	92 510	44·1	15 202	87 558	20·4	21 571	72 223	18·6	17 635
Valstråd ...	72 127	46·2	10 830	78 031	36·8	16 687	66 749	27·6	13 136
Strips ...	6 829	28·0	1 357	4 613	12·6	1 530	2 871	13·5	953
Grov- och mediumplåt ...	30 655	2·6	4 992	23 948	4·6	6 979	21 991	4·1	6 589
Tunnplåt ...	24 484	0·7	4 424	54 293	3·3	16 135	49 592	2·1	14 564

En översikt över tillverkningen av stångjärn och -stål samt andra grövre tillverkningar av smidesjärn och stål meddelas i tabellen ovan, som jämväl innehåller uppgifter angående huru stor del av de olika produkterna, som uppgivits vara avsedd för avsalu genom export.

Av denna tablå liksom av ovannämnda tab. 4 i tabellbilagan framgår, att produktionen av hithörande fabrikat under 1930 uppvisar en så gott som genomgående minskning. Sålunda var minskningen för band-, söm- och annat finjärn 17·5 %, för stångjärn o. d. 17·2 %, för billets, blooms etc. 14·7 %, för valsstråd 14·5 % o. s. v. Sammanlagda kvantiteten vid järnverken producerat för direkt försäljning avsett smitt, pressat och valsat järn och stål (stångjärnsavhugg och annat skrot ej inräknat) uppgick 1930 till 355 065 ton, vilket be-

tyder en minskning på 19,3 % i förhållande till 1929. Försäljningen genom export har minskats med 30 % sedan år 1929, medan minskningen i den inhemska försäljningen stannat vid 15 %.

Värdet av järnverkens avsaluproduktion av smitt, pressat och valsat järn och stål samt gjutgods, manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter framgår av följande sammanställning.

Järnverkens avsaluproduktion av smitt, pressat och valsat järn och stål m. m. åren 1913, 1929 och 1930.

	1913	1929	1930
	Kr.	Kr.	Kr.
Smitt och pressat järn och stål	8 419 956	9 870 815	8 620 764
Valsat järn och stål:			
Ämnen	12 059 050	15 344 162	10 190 988
Grovjärn	8 024 345	13 216 334	9 859 667
Mediumjärn	16 388 975	24 357 955	17 151 952
Finjärn	24 102 210	31 533 350	25 504 651
Plåt	8 575 734	20 823 340	18 440 282
Summa	69 150 314	105 275 141	81 147 540
Summa smitt, pressat och valsat järn och stål	77 570 270	115 145 956	89 768 304
Manufakturvaror och verkstadsprodukter:			
Tackjärns- och metallgjutgods	1 617 081	3 148 433	2 639 198
Manufakturvaror av järn och stål	17 635 645	47 830 859	40 578 929
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	15 717 494	35 797 293	37 563 813
Summa manufaktur och verkstadsprodukter	34 970 220	86 776 585	80 781 940

Totala redovisade värdet av järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av smitt, pressat och valsat järn och stål, järn- och stålmanufaktur samt mekaniska verkstadsprodukter uppgick följaktligen för redogörelseåret till 170,6 milj. kronor mot 201,9 milj. kronor 1929 och 112,5 milj. kronor 1913. Här ingår ej värdet av den relativt obetydliga avsalupost vid tillverkningen fallet skrot för omsmältning, som redovisas i tab. 4 mom. 4.

Andra malmer än järnmalm.

Den totala brytningen av s. k. ädlare malmer uppgick, såsom framgår av tab. 6 i tabellverket, under år 1930 till 81 779 ton direkt användbar malm av olika slag med ett sammanlagt värde av 3 076 656 kronor jämte 365 680 ton för anrikning avsedd produkt. Vid 12 anrikningsverk, varav 2 även användes för järnmalmsanrikning, framställdes under redogörelseåret av 321 112 ton rågods 92 551 ton slig av skilda slag med ett sammanlagt värde av 3 977 368 kronor. Verken voro för anrikning av enbart annan malm än järnmalm i gång sammanlagt 47 339 timmar.

Under senare år har hela fångsten fördelat sig på de olika produkterna på sätt som framgår av följande sammanställning.

Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1913 och 1926—1930 i ton.

	1913	1926	1927	1928	1929	1930
Silver- och blymalm	3 222	3 987	7 428	5 687	11 889	10 731
Molybdenmalm	—	6	—	—	—	—
Kopparmalm	5 458	40	217	56	2 753	3 102
Manganmalm	4 001	15 258	16 823	15 790	14 609	8 679
Zinkmalm	50 752	56 267	62 526	34 101	72 257	69 728
Arsenikmalm	—	13 149	22 100	22 728	22 919	21 649
Svavel- och magnetkis	34 319	1) 69 759	69 239	19 996	72 055	60 441

1) Därav magnetkis 1 198 ton.

Jämfört med de närmast föregående åren har produktionen minskats för alla malmslag utom kopparmalm. Störst är nedgången för manganmalm, svavelkis samt blymalm, medan minskningen i zinkmalmsbrytningen är mindre framträdande. Brytningen av guldarsenikmalmen vid Boliden har de senaste fyra åren varit så gott som konstant.

Fördelningen av 1930 års fångst på direkt användbar malm och slig jämte malmernas värde visas av sammanställningen nedan.

	Direkt användbar malm		Slig		Summa användbar malm	
	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.
Silver- och blymalm	—	—	10 731	1 550 976	10 731	1 550 976
Kopparmalm	288	11 520	2 814	141 800	3 102	153 320
Manganmalm	7 222	173 146	1 457	82 727	8 679	255 873
Zinkmalm	11 741	208 990	57 987	1 953 761	69 728	2 162 751
Arsenikmalm	21 649	2 160 000	—	—	21 649	2 160 000
Svavelkis	40 879	523 000	19 562	248 104	60 441	771 104

En i likhet med föregående år gjord reduktion av de ofta mycket olikvärdiga malmerna till innehållen ren metall har givit till resultat nedanstående översikt, vars siffror, särskilt i vad de avse guld och silver, på grund av bristande precision hos primäruppgifterna endast äro ungefärliga.

	Guld	Silver	Koppar	Mangan	Zink	Bly	Arsenik	Svavel
	kilogram	ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton
I direkt användbar malm ...	1 028	1 948	70	2 291	4 462	—	4 350	20 367
» slig.....	23	4 001	737	667	25 511	5 929	—	7 366
Summa 1930	1 051	5 949	807	2 958	29 973	5 929	4 350	27 733
» 1929	1 089	4 533	1 128	5 166	29 929	7 036	4 584	32 082

Härtill komma 214 ton järn, ingående i manganmalmen och -sligen från Långban. Framför allt må dock erinras om att jämte de malmer, vilka här betecknats såsom manganmalmer (med tillsammans 2 958 ton ren mangan), flerstädes i mellansvenska bergslagen brytas järnmalmer med stundom mycket betydande manganhalt. Produktionen av dylika uppgick enligt tabb. 1 och 2 under 1930 till 140 808 ton primärmalm och 35 148 ton slig, tillsammans innehållande 9 675 ton ren mangan. Sammanlagt skulle alltså under redogörelseåret ha producerats åtminstone 12 633 ton mangan i olika slags malmer mot 15 849 ton år 1929.

Viktigast som exportvara av lighthörande malmer är zinkmalm, varav under året utfördes 72 445 ton med ett värde av 3 768 526 kronor mot 75 188 ton året förut. Utförseln av silver- och blymalm uppgick till 11 323 ton med värdet 1 829 694 kronor mot 13 542 ton år 1929 samt av arsenikmalm till 18 930 ton med värdet 1 369 400 kronor.

Andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter.

De i följande sammanställning upptagna totalkvantiteterna ädlare metaller utgöra rikets årsproduktion oavsett tillverkningsställe och utgångsmaterial, medan i tabellavdelningens tab. 5 endast redovisas produkter, framställda vid de i denna berättelse under rubriken »andra metallframställningsverk o. d.» inräknade företagen.

Tillverkningen av andra metaller än järn åren 1913 och 1926—1930.

Å r	Guld		Silver		Frisk- och raffinadbly		Raffinadkoppar	
	Totala tillverkningen	Därav ur skrot	Totala tillverkningen	Därav ur skrot	Totala tillverkningen	Därav ur skrot	Totala tillverkningen	Därav ur skrot
	K i l o g r a m				T o n			
1913	30 374	5 000	1 137·1	100·0	1 235	—	4 215	—
1926	—	—	—	—	563	41	4 006	212
1927	—	—	—	—	415	85	5 552	146
1928	—	—	—	—	16	16	3 629	233
1929	—	—	—	—	72	72	4 925	177
1930	—	—	—	—	7	7	5 788	265

Å r	Handels- och finzink		Me- tallisk kobolt	Alumi- nium (ur skrot)	Platina (ur skrot)	Antimon (ur skrot)	Tenn (ur skrot)
	Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot					
	T o n						
1913	2 115	—	—	—	—	—	—
1926	4 800	34	4	33	0·004	4	4
1927	4 681	34	5	12	0·003	3	6
1928	5 139	33	3	3	0·002	—	3
1929	4 772	54	5	3	0·003	—	3
1930	4 205	79	—	5	0·002	—	4

Beträffande de viktigaste hithörande produkterna har som synes tillverkningen av koppar även under 1930 kraftigt stigit, medan zinkproduktionen under trycket av de starkt sjunkande priserna undergått fortsatt minskning. Mot slutet av året nedlades zinkframställningen vid landets enda zinkverk. Blyproduktionen var även under 1930 obetydlig.

Vid anläggningar, inordnade i bergsberättelsens grupp »andra metallframställningsverk o. d.», framställdes 1930 förutom i sammanställningen ovan ingående fabrikat bl. a. vissa närliggande tillverkningar, nämligen 257 ton verkbly (råbly), 453 ton kopparskärsten, 8 317 ton cementkoppar, 3 796 ton garkoppar, 541 ton bessemerkoppar (vid ett under året i bruk taget verk), 57 ton silverprecipitat, 74 ton koboltprecipitat och 134 ton koboltslam (samtliga halvprodukter), vidare 326 ton raffiad(koppar-)slagg samt 20 ton pulveriserad brunsten. Dessutom må nämnas 4 932 ton zinkoxid och 4 655 ton zinkhydrat.

Av hithörande tillverkningar ha vissa kvantiteter verkbly och kopparskärsten samt handelszink framställts genom elektrisk smältning.

Stenkol, eldfast lera och klinkerlera.

Stenkolsproduktionen uppnådde under 1930 en kvantitet av 397 960 ton, vilket innebär en obetydlig uppgång i förhållande till 1929. Produktionen utgör dock endast ca 6 % av landets totala konsumtion, beräknad såsom summan av importöverskottet och den inhemska produktionen. Produktionen av eldfasta leror har stigit med 4·5 % jämfört med 1929.

Produktionen av stenkol och leror åren 1913 och 1926—1930 i ton.

Å r	Stenkol	Därav stenkol			Eldfast lera	Klinkerlera
	Totala kvantiteten	N:o 1	N:o 2	N:o 3		
1913.....	363 965	177 481	144 311	42 173	136 944	50 936
1926.....	383 673	191 229	134 320	58 124	172 936	45 871
1927.....	398 298	197 797	127 047	73 454	179 212	36 312
1928.....	358 513	175 430	119 098	63 985	176 603	36 612
1929.....	394 975	202 232	132 203	60 540	215 146	29 545
1930.....	397 960	231 306	94 241	72 413	224 734	38 686

Stenkolsproduktionen redovisas ovan fördelad på tre olika kvaliteter: n:o 1 med ett effektivt värmevärde av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, n:o 2 med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 till och med 35 % och n:o 3 med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 till och med 55 %.

Genomsnittliga brytningen under jord av berg, stenkol och lera per arbetare utgjorde 1930 enligt sammanställningen nedan 552 ton mot 519 ton 1929.

Den fortsatta stegringen av siffran för bruten stenkolsmängd per arbetare står i samband med driftens fortsatta mekanisering.

År	Brytningsmängd berg, stenkol och lera under jord Ton	Antal arbetare under jord	Ton per arbetare
1929	684 403	1 319	519
1930	688 242	1 246	552

Den totala brytningsmängden är likväl större än vad ovanstående siffror utvisa, när även betydande, merendels obestämbara, kvantiteter sandsten och skiffer brytas men kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

Oarbetad sten och stenarbeten.

I stort sett har stenindustrin under år 1930 liksom de närmast föregående åren haft ökad omfattning, ehuru industrien mot slutet av året fick stora svårigheter att kämpa med. För gatsten ökades produktionen från 859 952 ton år 1929 till 932 067 ton eller med 8·4 %, trots en minskning i exporten från 853 436 till endast 708 172 ton, huvudsakligen orsakad av en katastrofal nedgång i utförseln till Tyskland. För storgatsten ökades produktionen med nära 30 %, medan smågatstenstillverkningen nedgick med över en fjärdedel. Av kantsten har 1930 huggits 114 243 ton eller 14·5 % mer än 1929, och för makadam är ökningen över en tredjedel. För blocksten av vanlig (grå eller röd) granit är minskningen däremot över en femtedel. Av blocksten av s. k. svarta och gröna graniter bröts under år 1930 63 728 ton eller 4·1 % mer än år 1929. Kalkstensbrytningen har samtidigt ökat från 713 368 till 724 739 ton. Värdesiffran för arbeten av kalksten och dolomit samt för arbeten av marmor har stigit med 10·5 resp. 6·9 %. Brytningen av fältspat har något minskat liksom av kvarts, för vilken vara minskningen utgör 10·1 %. Vad slutligen kalkbruken beträffar, kan ökning i produktionssiffrorna konstateras

Stenbrottens och stenhuggeriernas avsaluproduktion länsvis år 1930.

L ä n	Granit och gnejs			Svarta och gröna graniter		Täljsten	Skiffer
	Blocksten och krossad sten	Gatsten	Andra arbeten	Blocksten	Arbetad sten	Arbetad sten, alla slag	
	Ton	Kronor		Ton	Kronor		
Stockholms stad	—	—	46 765	—	27 819	—	—
Stockholms län	30 680	231 600	475 617	—	16 200	—	—
Uppsala län	81	9 400	1 050	—	—	—	—
Södermanlands län	11 290	—	34 050	—	—	—	—
Östergötlands län	487	26 000	38 843	—	42 734	—	8 220
Jönköpings län	6 036	—	80 903	7 829	25 178	—	—
Kronobergs län	—	26 674	46 480	11 181	152 102	—	—
Kalmar län	870	716 120	545 209	—	1 592 161	—	—
Blekinge län	2 350	2 945 859	528 313	8 112	312 386	—	—
Kristianstads län	146 725	145 550	38 170	36 592	31 847	—	—
Malmöhus län	285 310	—	263 109	—	101 181	—	—
Hallands län	24 060	751 066	510 351	14	4 800	—	—
Göteborgs och Bohus län...	94 583	14 240 389	4 005 339	—	42 588	—	14 516
Älvsborgs län	14 215	14 186	162 805	—	29 490	—	—
Skaraborgs län	—	12 600	106 250	—	2 840	—	1 961
Värmlands län	15 865	30 630	100 993	—	9 981	—	—
Örebro län	—	—	56 600	—	3 300	—	221 500
Västmanlands län	—	—	46 000	—	—	—	22 313
Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs län	—	—	20 000	—	—	—	—
Västernorrlands län	25	20 100	41 200	—	—	—	—
Jämtlands län	7 140	—	—	—	—	437 250	—
Norrbottnens län	4 132	6 152	39 235	—	15 760	—	—
Hela riket 1930	643 849	19 186 326	7 187 282	63 728	2 410 367	437 250	268 510
» » 1929	494 858	16 707 768	6 608 990	61 229	1 847 957	421 750	295 380

L ä n	Sandsten, kvartsit och flinta		Kalksten, dolomit och marmor				Fältspat	Kvarts
	Råsten och krossad sten	Arbetad sten, alla slag	Råsten och krossad sten	Kalkstensmjöl	Arbeten av			
					Kalksten och dolomit	Marmor		
Ton	Kronor	Ton	Kronor	Ton				
Stockholms stad	—	190	—	—	152 472	1 489 605	—	—
Stockholms län	—	—	—	—	6 662	141 979	9 781	8 456
Uppsala län	—	—	323	—	—	37 500	—	—
Södermanlands län	—	—	4 793	—	3 000	1 008 080	—	100
Östergötlands län	13 000	29 575	1 294	8	120 988	602 016	1 351	398
Jönköpings län	—	830	—	—	5 890	69 112	—	—
Kalmar län	651	—	450	—	244 738	25 600	—	—
Gotlands län	—	—	589 809	1 102	30 028	1 820	—	—
Blekinge län	—	—	—	1 089	600	—	229	195
Kristianstads län	—	—	181	22 636	48 730	—	63	—
Malmöhus län	98 345	81 726	109 676	24 324	14 760	342 483	—	—
Hallands län	—	—	—	—	—	2 700	1 017	523
Göteborgs och Bohus län...	—	—	—	—	—	459 627	4 584	12 125
Älvsborgs län	2 438	—	180	—	480	30 500	—	26 316
Skaraborgs län	719	—	12 685	—	250 826	39 150	—	—
Värmlands län	—	—	—	—	2 500	24 000	—	2 690
Örebro län	—	—	27 978	463	556 730	466 232	—	1 435
Västmanlands län	—	—	7 825	—	—	97 500	11 319	5 287
Kopparbergs län	—	—	14 460	1 513	—	—	—	3 569
Gävleborgs län	—	—	2 647	—	6 000	29 362	—	—
Jämtlands län	—	—	7 107	1 911	536 903	—	—	—
Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	4 920	1 500
Hela riket 1930	115 153	112 321	779 408	53 046	1 981 307	4 867 266	33 264	62 594
» » 1929	95 829	134 043	869 290	44 002	1 792 844	4 553 721	35 268	69 640

för såväl periodiskt bränd kalk som kalk framställd genom kontinuerlig bränning. Anmärkningsvärt är, att denna ökning är större för det förstnämnda än för det senare slaget, då motsatt tendens varit rådande de närmast föregående åren. För periodisk bränning användes under redogörelseåret 465 faltugnar samt 8 kalkfyrrar och jordugnar, för kontinuerlig bränning 65 schaktugnar och 6 ringugnar jämte 3 roterande brännugnar och 2 dolomitugnar.

Den på Kinnekulle bedrivna försöksverksamheten för utvinning av olja ur alunskiffer har under 1930 lämnat 70 ton råolja.

Till den årliga bergverksstatistiken insamlas allttjämt uppgifter rörande den totala brytningskvantiteten av vissa bergarter, men dessa data publiceras fr. o. m. 1928 års berättelse icke i tabellbilagan. För redogörelseåret äro dessa brytningsmängder följande: alunskiffer 324 449 ton (därav 311 440 ton till bränsle), kvartsit 88 908 ton, flinta 20 358 ton, kalksten 2 675 604 ton (därav 139 577 ton kalkmargel, använd för cementfabrikation), marmor 7 699 ton och krita 31 000 ton.

B) Råmaterial och bränsle samt drivkraft.

Råmaterial och bränsle.

I vidstående tablå ha sammanställts uppgifter angående åtgången av vissa råmaterial inom järn- och metalltillverkningens olika huvudgrenar 1930, och äro här under rubrikerna »ferrolegeringar» och »götmetall» även inräknade smärre kvantiteter förbrukningsartiklar, vilka konsumerats för tillverkningen av hithörande produkter vid några anläggningar, som ej äro hänförliga till bergverk.

Konsumtionen av järnmalm (styckemalm) har, såsom framgår av tabellen, i samband med den minskade tackjärnsproduktionen nedgått, medan totala sligförbrukningen stigit på grund av den ökade järnsvampframställningen. För sinter är konsumtionen nästan oförändrad, medan brikettförbrukningen gått avsevärt tillbaka. Konsumtionen av manganmalm har ökat på grund av den stegrade produktionen vid legeringsverken. Vid rosthyttorna och den under året nedlagda zinkframställningen förmärkes en betydande minskning i zinkmalmsåtgången. Kopparverken ha förbrukat ökade kvantiteter kisbränder; den redovisade kopparhaltiga malmen har använts vid den under året påbörjade tillverkningen av bessemerkoppar.

Den minskade produktionen av götmetall under redogörelseåret synes avspeglad i minskade konsumtionssiffror för tackjärn och skrot samt ferrolegeringar. Trots ökad produktion av elektrostål och ferrolegeringar har elektrodkonsumtionen nedgått.

En närmare specifikation av vid götmetallframställningen åtgångna legeringar, enligt tablå sid. 27 utgörande 8 600 ton, samt metaller lämnas å sid. 28 (av de 50 ton ferrolegeringar, vilka i tablå redovisas på rubriken »Övriga järnverksprodukter», utgöras 44 ton av kiseljärn och 6 ton av manganjärn. Vid sådan tillverkning redovisas även 3 ton koppar.)

Åtgången av vissa råmaterial vid järnverk samt andra metallframställningsverk o. d. år 1930 i ton.

Slag av framställning	Järn- malm	Järn- malms- slig	Bri- ketter	Sinter	Mangan- malm	Krom- malm, utländsk	Zink- malm	Andra malmer o. d.
			av järn- malmslig					
Tackjärn	518 588	47 168	21 357	190 140	590	—	—	—
därav vid fram- ställning av:								
elektrotackjärn								
i masugn ...	119 907	4 855	—	16 983	—	—	—	—
kokstackjärn ...	161 241	3 858	—	1 007	—	—	—	—
annat tackjärn	237 440	38 455	21 357	172 150	¹⁾ 590	—	—	—
Ferrolegeringar ...	—	445	—	—	²⁾ 15 328	22 047	—	—
Järnsvamp	—	22 850	—	—	—	—	—	—
Götmetall	14 067	2 687	517	10	³⁾ 109	171	—	⁴⁾ 60
Andra metaller o. d.	—	—	—	—	¹⁾ 20	—	⁵⁾ 21 087	⁶⁾ 253 028
Summa 1930	532 655	73 150	21 874	190 150	16 047	22 218	21 087	253 088
” 1929	576 779	68 822	29 119	191 925	13 600	22 907	30 063	185 838

Slag av framställning	Tackjärn		Skrot			Ferrolegeringar	Slagg	Kalksten och dolomit	Kvarts	Elektroder
	svenskt	utländskt	eget	köpt						
				svenskt	utländskt					
Tackjärn	—	—	4 599	639	—	—	13 972	97 689	354	799
därav vid framställning av:										
elektrotackjärn										
i masugn ...	—	—	3 215	—	—	—	7) 6 109	19 346	73	799
elektrotackjärn										
i annan ugn	—	—	—	330	—	—	—	7	5	—
kokstackjärn...	—	—	751	—	—	—	7 320	43 741	—	—
annat tackjärn	—	—	633	309	—	—	543	34 595	276	—
Ferrolegeringar	—	—	71	10 441	—	—	8) 5 623	227	32 997	1 851
Järnsvamp	—	—	—	—	—	—	—	2 371	—	—
Smältstycken och råskenor	28 493	—	615	451	—	—	—	—	—	—
Götmetall	294 732	21 337	194 680	138 429	15 132	8 600	9) 3	31 471	22 183	539
Smitt, pressat och valsat järn och stål	—	—	220	1 944	—	—	—	1	1 761	—
Övriga järnverksprodukter	10 544	3 408	7 032	5 273	—	50	—	98	707	—
Andra metaller o. d.	—	—	—	—	—	—	—	9 150	—	—
Summa 1930	333 769	24 745	207 217	157 177	15 132	8 650	19 598	141 007	58 002	3 189
» 1929	393 353	24 362	235 144	164 599	15 412	9 036	22 355	140 459	64 464	3 584

¹⁾ Inhemsk. — ²⁾ Därav 9 226 ton inhemsk malm och 588 ton inhemsk slåg samt 5 514 ton utländsk malm. — ³⁾ Inhemsk, därav 106 ton slåg. — ⁴⁾ Wolframalm (utländsk). — ⁵⁾ Därav 6 334 ton inhemsk och 757 ton utländsk zinkmalm, använd för metallframställning, samt 13 996 ton inhemsk zinkmalmsslåg för rostning. — ⁶⁾ Därav 30 702 ton inhemsk kopparhaltig malm samt 355 ton kisbränder av inhemskt och 221 971 ton av utländskt ursprung. — ⁷⁾ Därav manganslagg 2 081 ton. — ⁸⁾ Därav kromslagg 5 198 ton. — ⁹⁾ Vanadinslagg.

<i>Ferrolegeringar:</i>	Ton	<i>Metaller:</i>	Ton
Aluminiumjärn	1	Aluminium	48
Fosforjärn	4	Kobolt	7
Kiselaluminiumjärn	6	Koppar	7
Kiselaluminiummanganjärn	2	Nickel	467
Kiseljärn	2 043		
Kiselmanganjärn	357		
Kromjärn	2 276		
Mangan- (och spegel-) järn	3 650		
Molybdenjärn	32		
Vanadinjärn	21		
Wolframjärn	208		

Av ferrolegeringar är minskningen störst för kromjärn. — För nickel har konsumtionen ökat jämfört med 1929.

Förutom här redovisade förbrukade råmaterial ha bl. a. uppgivits åtgångna vid framställning av tackjärn 29 ton apatit, vid tillverkning av ferrolegeringar 101 ton magnesit, 962 ton bauxit, 94 ton alundum, 5 422 ton bränd kalk, 29 ton elektrodkrot och 238 ton elektrodmassa, vid framställning av smältstycken och råskenor 9 ton stångjärnsavhugg och 337 ton färdigvalsat material (omsmält), vid produktion av götmetall 7 196 ton järnsvamp, 121 ton järn till compoundstål, 969 ton råskenor, 319 ton glödspån och 13 ton kromnickelskrot, 330 ton bränd kalk, 72 ton flusspat, 2 ton kalciummolybdat och 3 ton kiselkalcium, vid tillverkning av övriga järnverksprodukter 22 ton järnsvamp samt vid metallframställning 9 928 ton koksalt och 27 ton kopparskrot av inhemskt ursprung. Vid ett järnverk ha redovisats såsom mellanstadium vid elektrostålproduktionen 29 203 ton bessemermetall, insatt flytande i ugnarna.

Slutligen må påpekas, att de under rubriken »Övriga järnverksprodukter» vid järnverken redovisade kvantiteterna råmaterial icke göra anspråk på fullständighet.

En allmän översikt över bergverkens förbrukning av bränsle 1930 lämnar tabellen å sid. 29, medan tablan över träkolsförbrukningen å sid. 30 är byggd på särskilda, specificerade uppgifter angående konsumtionen av träkol vid tillverkning av järn- och stålvaror. Att kvantitetssiffrorna i de båda tabellerna ej överensstämman, beror dels på olika beräkningssätt från uppgiftslämnarnas sida (t. ex. med, resp. utan avstybbning), dels på att i sistnämnda tabell äro inräknade vissa kvantiteter träkol, förbrukade för tillverkning av bergverksprodukter vid några företag, som ej hänföras till bergverk, vilka kvantiteter jämte andra bränslemedel, som åtgått för dylik tillverkning vid anläggningar av denna kategori, även äro redovisade under rubrikerna »ferrolegeringar» och »götmetall» i tablan å följande sida (jfr ovan angående råmaterial). Siffrorna i sistberörda tabell angående bränslekonsumtionen inom vissa särskilda grenar av järnindustrien samt vid brikett- och sinterframställningen äro också närmast baserade på avgivna specialuppgifter.

Bland de för brikettering och sintring upptagna bränslemedlen ingår även det bränsle, som åtgått vid tillverkning av briketter och sinter av purple-ore. Vid ett verk har dessutom vid sintring redovisats 21 m³ sotskåpsaska.

Bränslekonsumtionen vid bergverken år 1930.

	Stenkol (inkl. stybb och briketter)	Koks	Koks- stybb	Torv- bränsle	Träkol	Träkols- stybb
	T o n			Hektoliter		
Järngruvor	14 731	1 014	9 457	—	7 774	442 522
därav vid brikettering och sintring...	11 855	—	9 457	—	—	442 522
Andra malmgruvor	251	747	—	—	75	—
Järnverk	285 656	149 356	32 612	350	17 708 329	34 908
vid framställning av:						
tackjärn	623	115 134	—	—	16 262 248	16 080
därav: elektrotackjärn i masugn	—	7 740	—	—	1 642 586	—
» i annan ugn	—	—	—	—	396	1 980
kokstackjärn	—	107 376	—	—	—	—
annat tackjärn	623	18	—	—	14 619 266	14 100
ferrolegeringar	466	3 946	19 191	—	210 237	6 993
järnsvamp	4 455	—	13 290	—	—	—
smältstycken och råskenor	505	—	—	—	760 511	—
götmetsall	101 323	5 306	549	350	192 831	2 840
smitt, pressat o. valsat järn o. stål	146 692	3 502	—	—	65 949	2 781
Andra metallframställningsverk o. d....	26 457	175	3 043	—	1 882	—
Stenkolsgruvor	12 973	—	—	—	—	—
Stenindustriella anläggningar	59 757	7 102	6 098	43	6 735	—
Summa 1930	399 825	158 394	51 210	393	17 724 795	477 430
» 1929	435 119	169 107	47 863	469	19 811 713	500 955

	Ved i större stycken (kastved)	Annat trä- bränsle	Flytande bränsle	Mas- ugns- gas	Alun- skiffer	Summa bränsle med reduktion till stenkol ¹⁾
	Kubikmeter	Ton	1 000 m ³	Ton	Ton	Ton
Järngruvor	2 775	4 176	97	2 887	—	34 812
därav vid brikettering och sintring...	16	2 365	43	2 887	—	30 023
Andra malmgruvor	1 060	171	63	—	—	1 330
Järnverk	76 329	332 705	2 231	151 152	—	847 583
vid framställning av:						
tackjärn	268	26	—	—	—	398 293
därav: elektrotackjärn i masugn	—	—	—	—	—	36 051
» i annan ugn	—	—	—	—	—	40
kokstackjärn	—	—	—	—	—	112 745
annat tackjärn	268	26	—	—	—	249 457
ferrolegeringar	—	—	—	—	—	28 453
järnsvamp	—	—	—	—	—	18 410
smältstycken och råskenor	57	—	—	—	—	13 443
götmetsall	45 888	250 122	1 097	10 737	—	144 595
smitt, pressat o. valsat järn o. stål	19 441	26 008	407	87 058	—	170 873
Andra metallframställningsverk o. d....	18	420	1 339	—	—	31 984
Stenkolsgruvor	—	—	—	—	—	12 973
Stenindustriella anläggningar	57 503	5 137	516	—	298 790	144 548
Summa 1930	137 685	342 609	4 246	154 039	298 790	1 073 230
» 1929	150 220	503 063	3 593	149 934	279 891	1 163 338

¹⁾ De använda reduktionstalen äro för: koks och koksstybb 1'05; torvbränsle 0'5; träkol och träkolsstybb 0'17; ved i större stycken 0'17; annat träbränsle 0'09; flytande bränsle 1'55; masugns gas 0'15; alunskiffer 0'2.

Träkolsförbrukningen vid verk med framställning av järn och stål år 1930.

L ä n	Träkol av skogsved		Träkol av sågverks- ribb		Träkol av skogsved och såg- verksribb, milkolade och ugnskolade tillsam- mans	Värde i kronor	Medel- värde per hl i kronor
	Milkolade	Ugns- kolade	Milkolade	Ugns- kolade			
	H e k t o l i t e r						
Stockholms län	150	—	340 515	—	340 665	350 860	1·03
Uppsala län	506 398	—	7 600	—	513 998	512 403	1·00
Södermanlands län ...	136 574	—	40 046	—	176 620	110 798	0·63
Östergötlands län	177 635	—	136 743	—	314 378	239 801	0·76
Jönköpings län	12 000	—	117 100	—	129 100	113 435	0·88
Kronobergs län	6 460	—	28 974	—	35 434	17 817	0·50
Blekinge län	—	—	10 066	—	10 066	8 100	0·80
Älvsborgs län	328	—	43 010	1 823	45 161	48 519	1·07
Värmlands län	1 576 698	—	250 701	115 329	1 942 728	2 043 570	1·05
Örebro län	2 673 403	39 850	1 121 173	170 154	4 004 580	3 987 333	1·00
Västmanlands län ...	2 685 285	293 305	393 928	428 869	3 801 387	3 542 815	0·93
Kopparbergs län	1 397 051	1 264 639	31 060	—	2 692 750	2 626 231	0·98
Gävleborgs län	3 220 165	366 499	575 776	83 314	4 245 754	4 117 958	0·97
Västernorrlands län...	40 583	—	48 695	—	89 278	74 994	0·84
Norrbottens län	—	—	—	21 984	21 984	13 190	0·60
Hela riket	12 432 730	1 964 293	3 145 387	821 473	18 363 883	—	—
Värde i kronor	12 334 053	1 888 240	2 906 377	679 154	—	17 807 824	—
Medelvärde per hl i kronor	0·99	0·96	0·92	0·83	—	—	0·97

Medelinköpspriset för förbrukade träkol utgjorde som synes 0'97 kr. per hl, vilket utgör en stegring på ej mindre än 6 öre per hl sedan 1929.

I likhet med föregående år ha vissa beräkningar gjorts i syfte att erhålla ett enhetligt mått på bergverkens totala konsumtion av bränslemedel. Resultatet av dessa beräkningar framgår av sista kolumnen i tablan å sid. 29. Redogörelseårets totala bränsleförbrukning skulle i enlighet härmed motsvara omkr. 1 073 000 ton stenköl, d. v. s. representera ett värmevärde av c:a 7 200 miljarder kalorier, vilket innebär en minskning på ungefär 8 % i förhållande till 1929. Givetvis kan ej vid detta slags beräkningar hänsyn tagas till det ganska växlande värmevärdet hos olika kvaliteter av ett och samma bränsleslag. Den erhållna totalsiffran kan regelbundet anses något för hög, enär »stenköl» vid här ifrågakarande räkneoperationer genomgående anses betyda prima engelska kol, medan i verkligheten inom flera produktionsgrenar stenköl med betydligt lägre värmevärde förbrukas, såsom vid stenkolsbrytningen och järnsvampsframställningen, där nästan uteslutande svenska kol användas.

Den under året minskade verksamheten inom de flesta grenar av bergshanteringen återspeglar sig i siffrorna för bränsleåtgången. Denna har visserligen ökat för andra metallframställningsverk och stenindustriella anläggningar samt vid järnsvampstillverkningen, men övriga slag av bergverksdrift visa större eller mindre nedgång. Relativt störst är denna vid järngruvorna samt järnverken på vilka — trots en nedgång med 10 % i förhållande till 1929 — likväl kommer 79 % av bergverkens totala bränsleförbrukning. Denna minskning i bränsleåtgången är naturligtvis liksom för tillverkningarna vid järnverken mest utpräglad för de senare produktionsleden. Minskningen vid järnverken har fört med sig nedgång i totala åtgången av träbränsle, träkol och stenköl. För flytande bränsle och alunskiffer vid kalkframställning framgår däremot ökning.

De vid tillverkning av träkols-koks-tackjärn förbrukade råvarorna och bränsle-medlen äro i tabb. å sidd. 27 och 29 inräknade under rubr. »elektrotackjärn i masugn». En närmare redogörelse för åtgången av bränsle- och reduktionsmedel vid olika slag av tackjärnsframställning följer här nedan.

	Kvantitetsgrund och bränsleslag	Total- förbrukning	Medelförbrukning per ton tillverkat tackjärn
Elektrotackjärn i masugn: med enbart träkol	hl träkol	807 938	23.7 hl
» träkol-koks	{ " " ton koks	834 648) 7 739)	
Elektrotackjärn i annan ugn	{ hl träkol " träkolsstybb	396) 1 980)	
Kokstäckjärn	ton koks	107 376	1.1 ton
Träkolstäckjärn i vanlig masugn	hl träkol	14 619 266	53.3 hl

Nedan meddelas liksom i föregående berättelse en sammanställning över bergverkens konsumtion av elektrisk energi för elektrotermiska ändamål med fördelning på fem huvudrubriker.

	1 000 kWh
Tackjärnsmältning i elektrisk masugn	226 940
» » annan elektrisk ugn	366
Stålsmältning	84 463
Smältning av ferrolegeringar	291 578
» » metaller	38 045
Summa	641 392

Totalsiffran är nästan oförändrad sedan åren 1928 och 1929. Mot den obetydliga ökningen i energiförbrukningen, som kan antecknas för de elektriska masugnarna, stå likaledes obetydliga minskningar för övriga ovan upptagna ändamål. Av hela förbrukningen kom 1930 omkr. 45 % på ferrolegeringsframställning (46 % 1929) och 35 % på tackjärnsmältning (34 % 1929). I den under stålsmältning redovisade kvantiteten ingå 3.9 milj. kWh (4.9 milj. kWh 1929), förbrukade vid framställning av järn och stål direkt ur malm.

Drivkraft.

En översikt över den under 1930 vid bergverken använda drivkraften meddelas i tabblån nedan.

Olika slag av motorer och deras fördelning på olika slag av bergverk år 1930.

	Gruvor, anriknings- och briketterings- verk		Järnverk		Andra metall- framställnings- verk o. d.		Sten- industriella anläggningar		Summa hkr
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	
För omedelbar maskindrift:									
Vattenhjul	2	35	24	738	—	—	2	45	818
Vattenturbiner	5	410	178	26 927	—	—	2	57	27 394
Ångmaskiner	16	925	18	14 512	—	—	87	1 783	17 220
Olje- och gasmotorer ..	7	262	5	405	—	—	124	2 138	2 805
Elektriska motorer ..	2 853	105 222	8 532	205 010	420	5 377	1 431	20 954	336 563
Summa 1930	2 883	106 854	8 757	247 592	420	5 377	1 646	24 977	384 800
» 1929	2 739	101 804	7 944	238 000	299	3 665	1 429	20 970	364 439
För elektrisk generatordrift:									
Vattenturbiner	57	9 504	146	147 061	1	15	3	590	157 170
Ångmaskiner	1	60	3	370	—	—	1	40	470
Ångturbiner	4	3 505	9	8 242	—	—	—	—	11 747
Olje- och gasmotorer ..	1	200	9	6 800	—	—	5	445	7 445
Summa 1930	63	13 269	167	162 473	1	15	9	1 075	176 832
» 1929	65	13 319	168	158 291	3	645	7	1 038	173 293

Av den för omedelbar maskindrift använda kraften kommo ungefär två tredjedelar (64·3 %) på järnverken, medan gruvor, anriknings- och briketteringsverk tillsammans representerade över en fjärdedel (27·8 %). Av denna sistnämnda kraft, som synes utgörande 106 854 hästkrafter, användes för uppfordring och pumpning 24 468, för borrar 20 306 och för andra ändamål 38 522 hästkrafter, varjämte vid anrikning redovisats 19 930 och vid brikettering 3 628 hästkrafter.

Fördelningen av drivkraften på de särskilda länen framgår av följande sammandrag, vari redovisas det effektiva hästkrafttalet hos såväl de för omedelbar drift som de för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna.

Drivkraftens fördelning länsvis år 1930.

L ä n	Vattenhjul	Vatten- turbiner	Ångmaskiner	Ångturbiner	Olje- och gas- motorer	Summa primärmotorer	Elektriska motorer
Hästkrafter							
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	269
Stockholms län	—	—	290	375	135	800	1 743
Uppsala län	140	1 855	180	260	15	2 450	8 710
Södermanlands län	—	2 515	—	—	4 541	7 056	7 652
Östergötlands län	70	3 250	6	—	216	3 542	9 404
Jönköpings län	—	15	240	—	100	355	248
Kronobergs län	25	—	51	—	113	189	883
Kalmar län	—	—	140	—	167	307	2 434
Gotlands län	—	—	95	—	88	183	833
Blekinge län	25	1 740	110	—	606	2 481	3 495
Kristianstads län	20	—	826	—	264	1 110	3 642
Malmöhus län	5	30	930	130	240	1 335	8 397
Hallands län	—	—	—	—	131	131	3 110
Göteborgs och Bohus län	—	17	220	—	601	838	2 878
Älvsborgs län	—	1 800	—	—	30	1 830	13 964
Skaraborgs län	—	—	60	—	48	108	1 045
Värmlands län	180	65 975	—	—	—	66 155	23 588
Örebro län	94	17 525	325	1 807	800	20 551	35 486
Västmanlands län	59	15 363	485	475	280	16 662	34 714
Kopparbergs län	200	66 262	12 192	—	163	78 817	83 075
Gävleborgs län	—	7 717	1 540	5 700	1 700	16 657	46 790
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	8
Jämtlands län	—	500	—	—	—	500	980
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	2 255
Norrbottnens län	—	—	—	3 000	12	3 012	40 960
Hela riket 1930	818	184 564	17 690	11 747	10 250	225 069	336 563
» » 1929	913	181 247	18 953	10 635	9 173	220 971	316 761

C) Arbetsgivare och personal.

Arbetsgivare.

Fördelningen av de under 1930 i gång varande bergverken efter olika kategorier av arbetsgivare framgår av tablan å följande sida. Under rubriken »enskild person» hava även förts stärbhus och under rubriken »annat bolag» även intressentskap samt sådana föreningar av antingen aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller enskilda personer, som icke för det ifrågakvarande företagens drift bildat särskilt aktiebolag.

Bergverkens fördelning efter arbetsgivare år 1930.

	Bergverk, vid vilka rörelsen bedrivits av												Summa	
	enskild person		aktiebolag		annat bolag		ekonomisk förening		kommun		staten			
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Järngruvor	3	3·6	71	85·5	9	10·9	—	—	—	—	—	—	83	100·0
Andra malmgruvor	2	8·3	20	83·4	2	8·3	—	—	—	—	—	—	24	100·0
Järnverk	3	3·6	80	95·2	1	1·2	—	—	—	—	—	—	84	100·0
Andra metallframställningsverk o. d.	1	16·7	4	66·6	1	16·7	—	—	—	—	—	—	6	100·0
Stenkolsgruvor ...	—	—	6	100·0	—	—	—	—	—	—	—	—	6	100·0
Stenindustriella anläggningar ...	181	30·4	324	54·4	60	10·1	20	3·3	9	1·5	2	0·3	596	100·0
Summa 1930	190	23·8	505	63·2	73	9·1	20	2·5	9	1·1	2	0·3	799	100·0
” 1929	184	23·3	504	64·0	71	9·0	19	2·4	8	1·0	2	0·3	788	100·0

För möjliggörande av jämförelser med berättelserna före 1921 års må nämnas, att antalet fältspats- och kvartsbrott, ingående i det anförda antalet stenindustriella anläggningar — en kategori av arbetsställen, som före nyssnämnda år redovisats tillsammans med gruvorna — uppgick till 35.

Personal.

Den under redogörelseåret vid bergverksföretagen anställda *förvaltningspersonalen* redovisas i följande tabell.

Bergverkens förvaltningspersonal år 1930.

	Företagsledare (verkställande direktör, disponent, förvaltare etc.)		Teknisk förvaltningspersonal (företagsledaren oräknad)		Kontorspersonal		Lagerbokbällare o. d.		Resande i firmans tjänst	Summa
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Järngruvor (inkl. anriknings- och briketteringsverk)	31	—	266	—	119	11	73	6	—	506
Andra malmgruvor (inkl. anrikningsverk)	9	—	45	—	26	2	2	—	—	84
Järnverk	72	—	1 283	13	1 012	154	58	1	21	2 614
Andra metallframställningsverk o. d.	4	—	45	—	20	2	4	—	—	75
Stenkolsgruvor	7	—	49	—	22	7	4	—	—	89
Stenindustriella anläggningar	153	1	324	—	198	64	6	—	54	795
Summa 1930	276	1	2 012	13	1 392	240	147	7	75	4 163
» 1929	291	—	1 878	10	1 331	220	149	3	63	3 945

I den för de stenindustriella anläggningarna uppgivna förvaltningspersonalen ingår fältspats- och kvartsbrottens ifrågavarande personal med 8 manliga företagsledare och 8 manliga tekniker, 4 manliga och 2 kvinnliga kontorister samt 1 manlig resande.

Antal bergverksarbetare och arbetstimmar med fördelning efter skilda slag av bergverk år 1930.

	Män		Kvinnor		Summa arbetare			Utgjorda arbets- timmar
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	Män	Kvin- nor	Till- sam- mans	
Järnmalsbrytning.....	8 175	302	44	1	8 477	45	8 522	17 615 207
Järnmalsanrikning	720	72	2	2	792	4	796	1 642 401
Brikettering och sintring	265	1	—	—	266	—	266	543 474
Annan malmbrytning.....	1 113	19	6	—	1 132	6	1 138	2 376 808
Anrikning av annan malm	196	1	—	—	197	—	197	405 960
Järnverk	26 161	1 444	231	34	27 605	265	27 870	59 598 261
därav lager- och transportarbetare	1 239	67	6	—	1 306	6	1 312	3 012 880
Andra metallframställningsverk o. d.	770	6	—	—	776	—	776	1 875 595
därav lager- och transportarbetare	48	2	—	—	50	—	50	121 340
Stenkolsbrytning.....	1 771	46	4	—	1 817	4	1 821	3 596 162
Fältspats- och kvartsbrytning	284	41	10	4	325	14	339	566 616
Andra stenindustriella anläggningar	18 245	737	16	—	18 982	16	18 998	36 687 310
därav lager- och transportarbetare	833	14	2	—	847	2	849	1 475 400
Samtliga bergverk 1930	57 700	2 669	313	41	60 369	354	60 723	124 907 794
” ” 1929	56 584	2 843	286	46	59 427	332	59 759	128 546 485

Av tabellen här ovan framgår, att sammanlagda antalet vid bergverken under 1930 sysselsatta *arbetare* uppgick till 60 723, varav 60 369 män och 354 kvinnor. Av de manliga arbetarna voro 2 669, av de kvinnliga 41 under 18 år. Av samtliga arbetare kom inemot hälften (45·9 %) på järnverken, medan de stenindustriella anläggningarna representerade nära en tredjedel (31·8 %).

Förutom dessa egentliga bergverksarbetare sysselsattes under redogörelseåret 294 manliga arbetare, varav 16 under 18 år, med framställning av bergverksprodukter vid företag, vilkas verksamhet till vida övervägande delen faller inom andra produktionsgrenar, vadan ifrågavarande arbetare endast redovisas i den allmänna industriberättelsen. Av dessa 294 arbetare ha 13 över 18 år betecknats såsom lager- och transportarbetare.

En mera detaljerad redovisning av den vid gruvbrytningen, inberäknat fältspats- och kvartsbrytningen, sysselsatta arbetarpersonalen lämnas i tablån nedan.

Arbetarpersonal vid malm-, stenkols- och mineralbrytning år 1930.

	Underjords- brytning		Dagbrytning		Annat arbete i dagen			
	M ä n				M ä n		K v i n n o r	
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år
Järnmalsbrytning.....	3 599	24	1 083	25	3 493	253	44	1
Annan malmbrytning.....	484	—	17	—	612	19	6	—
Stenkolsbrytning.....	1 228	18	30	—	513	28	4	—
Fältspats- och kvartsbrytning	21	—	161	9	91	32	10	4
Summa 1930	5 332	42	1 291	34	4 709	332	64	5
» 1929	5 286	68	1 211	26	4 893	409	59	6

Med det egentliga brytningsarbetet, varvid uteslutande manlig arbetskraft användes, sysselsattes sålunda under redogörelseåret 6 699 män, av vilka 5 374 st. eller 80·2 % hade sin verksamhet förlagd under jord. Förhållandevis

mest förekommer underjordsarbete, som synes, vid stenkolsbrytningen, minst i fältspats- och kvartsbroten. Vid granit-, kalkstens- o. d. stenbrott förekommer icke underjordsbrytning i någon nämnvärd omfattning.

I tablån, som följer, redovisas den inom bergshanteringens olika huvudgrenar sysselsatta arbetarpersonalen, fördelad länsvis.

Bergverkens arbetare länsvis år 1930.

L ä n	Järn- gruvor	Andra malm- gruvor	Järn- verk	Andra metall- fram- ställ- nings- verk o. d.	Stenkols- gruvor	Sten- industri- ella an- lägg- ningar	Samt- liga berg- verk
Stockholms stad	—	—	—	—	—	171	171
Stockholms län	60	—	31	—	—	370	461
Uppsala län	27	—	581	—	—	39	647
Södermanlands län	167	—	888	—	—	334	1 389
Östergötlands län	—	74	1 493	—	—	265	1 832
Jönköpings län	—	19	55	1	—	175	250
Kronobergs län	—	—	48	—	—	246	294
Kalmar län	12	—	—	127	—	997	1 136
Gotlands län	—	—	—	—	—	600	600
Blekinge län	—	—	563	—	—	2 709	3 272
Kristianstads län	—	—	—	—	362	1 065	1 427
Malmöhus län	55	—	84	328	1 459	966	2 892
Hallands län	—	—	132	—	—	618	750
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	8 267	8 267
Älvsborgs län	—	10	1 706	113	—	118	1 947
Skaraborgs län	—	—	51	—	—	1 047	1 098
Värmlands län	234	—	3 729	—	—	72	4 035
Örebro län	1 138	364	4 437	40	—	543	6 522
Västmanlands län	776	11	3 401	—	—	221	4 409
Kopparbergs län	3 203	532	4 413	—	—	221	8 369
Gävleborgs län	106	—	6 227	—	—	17	6 350
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	11	11
Jämtlands län	—	—	—	—	—	186	186
Västerbottens län	—	325	—	167	—	10	502
Norrbottnens län	3 806	—	31	—	—	69	3 906
Hela riket 1930	9 584	1 335	27 870	776	1 821	19 337	60 723
» » 1929	9 575	1 277	27 672	670	1 957	18 608	59 759

Bland de olika länen stod Kopparbergs län främst, följt av Göteborgs och Bohus län (resp. 13·8 och 13·6 % av hela arbetarantalet). I tredje rummet kom 1930 Örebro län med 10·7 % och i fjärde Gävleborgs län med 10·5 %.

I redogörelsen här ovan äro ej medtagna arbetare, sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer, under redogörelseåret utgörande 26 män över 18 år, därav 13 i Jönköpings—Kronobergs, 3 i Kalmar, 2 i Jönköpings och 8 i Kronobergs län, för vilka redovisats tillsammans 16 060 utgjorda arbetstimmar.

D) Fyndigheters förvärvande och försvar.

Mutsedlar. Antalet under 1930 utfärdade mutsedlar uppgick, såsom framgår av sammanställningen sid. 36, till 1 098, vilket bortsett från år 1929 är det högsta antalet sedan år 1922. Tablån visar även fördelningen av under redogörelseåret utfärdade mutsedlar på dels nyupptäckta och förut inmutade fyndigheter, dels olika slag av malmanledningar.

Antal mutsedlar utfärdade under år 1930.

Mutsedlar gällande följande malmer och andra inmutningsbara mineral											
	Järnmalm	Guldmalm	Kopparmalm	Mangannalm	Bly-, silver- o. zinkmalm	Krommalm	Molybdennalm	Svavel- och magnetkis	Grafit	Arsenikmalm	Summa
Å nyupptäckta fyndigheter	246	1	131	1	165	3	1	81	—	—	629
Å förut inmutade fyndigheter.....	215	94	46	4	86	—	1	13	3	7	469
Summa 1930	461	95	177	5	251	3	2	94	3	7	1 098
” 1929	391	151	278	17	212	—	2	98	13	14	1 176

Redovisningen är så till vida summarisk, som mutsedel i åtskilliga fall utfärdats å flera än det eller de mineral, under vilkas rubrik den återfinnes här ovan. Dessa fall äro å nyupptäckta fyndigheter med avseende på mutsedlar gällande kopparmalm: 5 koppar-, järn-, guld- och silvermalm samt 3 koppar- och guldmalm; bly-, silver- och zinkmalm: 65 zink-, bly- och kopparmalm samt 2 bly- och zinkmalm jämte svavelkis. Av mutsedlarna å järnmalm hava 215 utfärdats å de nyupptäckta fyndigheterna i Kristianstads och Malmöhus län. Beträffande förut inmutade fyndigheter ha i tablån redovisats under mutsedlar gällande järnmalm: 3 järn- och kopparmalm, 12 järn- och blymalm samt 1 järn- och zinkmalm; kopparmalm: 1 koppar- och guldmalm; bly-, silver- och zinkmalm: 1 zink- och kopparmalm, 7 bly-, zink- och kopparmalm, 2 bly- och kopparmalm samt 1 zink- och blymalm jämte svavelkis.

Tilldelade utmål. Enligt 21 § i gruvstadgan skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse ha under 1930 anvisats 47 utmål, varav 5 å svavelkis, 1 å magnetkis, 3 för koppar-, 12 för järn-, 15 för zink-, 7 för bly- och zinkmalm samt 4 för bly- och silvermalm. Närmast föregående år anvisades 33 utmål.

Sättet för arbetsskyldighetens fullgörande. För bevarande av rätten till ett utmål måste inom detsamma utföras en viss kvantitet arbete varje år eller under vissa omständigheter flera års arbetskvantitet på ett år, s. k. försvarsarbete, bergsöverstyrelsen dock obetaget att meddela gruvägare, som innehar flera intill varandra gränsande utmål, tillstånd att, så länge de av honom fortfarande innehavas, få under ett eller flera år genom arbete inom något eller några av utmålen fullgöra arbetsskyldigheten för dem alla. Har arbetsskyldigheten fullgjorts för tre år och utmål blivit gruvan tilldelat, kan gruvägaren i stället för försvarsarbete betala en årlig avgift av 50 kronor eller erhålla vilostånd.

Tablån å sid. 37, som även visar de olika sätt, på vilka arbetsskyldigheten fullgjorts, ger vid handen, att rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden 1930 bevarats i 4 251 utmål och i 16 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Dessutom har arbetsskyldigheten fullgjorts vid 55 sjömalmsutmål, därav genom arbete under året vid 25 samt genom arbete under ett föregående år vid 30, varjämte arbetsskyldigheten fullgjorts genom arbete under året vid 1 grönstensutmål i Kalmar län.

Sättet för bibehållande av äganderätt till utmålen år 1930.

	Utmål med arbetsskyldigheten fullgjord					Utmål under vilostånd	Summa utmål
	genom arbete under året			genom arbete under föregående år	genom erläggande av avgift		
	med	utan	i närgränsande utmål				
	malm-(stenkols-) fångst						
Järngruvor	274	49	452	65	851	1 366	3 057
Andra malmgruvor.....	41	48	103	148	277	253	870
Stenkolsgruvor.	41	2	289	—	—	8	340
därav områden koncessionerade enl. lagen den 28 maj 1886	8	2	6	—	—	—	16
Summa 1930	356	99	844	213	1 128	1 627	4 267
» 1929	350	99	894	158	1 063	1 737	4 301

Under redogörelseåret hava sönats 58 utmål. Beträffande 320 utmål saknas uppgift.

Beviljade vilostånd. Antalet utmål, för vilka vilostånd eller förlängning därav beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller fr. o. m. den 1 januari 1931, utgjorde 476. För 424 av dessa beviljades jämlikt 44 § i gällande gruvstadga vilostånd av bergmästarne, medan för de övriga 52 förlängt vilostånd beviljades av bergsöverstyrelsen. För 1929 voro motsvarande siffror resp. 338, 306 och 32. Av ovannämnda antal 424 avsågo 327 järnmalm, 41 kopparmalm, 37 bly-, silver- och zinkmalm, 2 nickelmalm, 11 svavelkis, 1 magnetkis och 5 grafit.

Résumé.

Le tableau suivant présente des données sommaires concernant la production des industries extractives et métallurgiques en Suède, en 1930.

Aperçu des industries extractives et métallurgiques en 1930.

	Nombre d'établissements	Personnel		Force motrice: chevaux		Valeur de vente des produits Mille couronnes
		admini- stratif	ouvrier	directement employée pour les machines et les appareils	employée pour ali- menter des générateurs électriques	
Mines de fer	83	506	9 584	89 705	12 429	118 744
Autres mines de minerais métallifères	24	84	1 335	12 147	650	7 054
Usines de fer	84	2 614	27 870	247 592	162 473	213 683
Autres usines pour la production de métaux etc.	6	75	776	5 377	15	13 485
Mines de houille	6	89	1 821	5 002	190	5 176
Etablissements pour l'industrie de la pierre	596	795	19 337	24 977	1 075	60 243
Totaux 1930	799	4 163	60 723	384 800	176 832	418 385
» 1929	788	3 945	59 759	364 439	173 293	454 815

Les chiffres du tableau ci-dessus indiquent, que la valeur de vente totale des produits des industries extractives et métallurgiques a diminué en 1930 de 8 % par rapport à l'année précédente. Toutes les branches principales sauf l'industrie de la pierre montrent une diminution de cette valeur. L'extraction de minerai de fer n'est pourtant pas beaucoup au-dessous du chiffre record de 1929. La production d'autres métaux que le fer et celle des usines de fer ont subi la plus grande diminution; les chiffres sont de beaucoup inférieurs à ceux de 1929. Malgré cette diminution, plus grande pour les produits les plus ouvrés, les chiffres sont pourtant plus élevés que ceux des années antérieures à 1929. La production des métaux autres que le fer a souffert de l'abaissement continu des prix. Pour l'industrie de la pierre la production montre une légère amélioration, quoique la valeur de vente ait diminué. L'industrie de la pierre a montré en 1930 plus d'activité que pendant les années précédentes. Le nombre d'heures de travail dans les industries extractives et métallurgiques était de 124.9 millions contre 128.5 millions l'année précédente.

La production de *minerai de fer*, qui s'est diminuée de 2.0 % par rapport à 1929, se répartit de la manière suivante:

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai de première qualité ...	10 439 188	106 946	10 175 892	106 705
Minerai d'autres qualités	265 534		230 906	
Schlich	762 829	7 164	829 630	7 750
Total	11 467 551	114 110	11 236 428	114 455

De schlich ont été agglomérés les produits suivants:

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Briquettes	25 340	480	23 488	454
Sinters	257 206	4 222	234 136	3 836

L'exportation de minerais de fer s'est diminuée à 9 476 598 tonnes contre 10 898 968 tonnes en 1929.

La production de *minerai de fer limoneux* n'a été que de 5 584 tonnes.

La production de *fente* en 1930, 459 780 tonnes, présente une diminution de 6.1 % par rapport à 1929.

La quantité totale des *ferro-alliages* s'est élevée en 1930 à 36 630 tonnes contre 34 152 tonnes en 1929.

La production de *fer et de lingots soumis à l'affinage au bas foyer* fait voir les chiffres suivants:

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Massiaux et fer ébauché	35 920	6 573	26 636	4 934
Lingots	693 918	106 557	610 824	91 123
dont Bessemer	83 728	9 902	87 491	9 372
» Martin	496 119	72 939	405 920	57 914
» acier fondu au creuset	1 369	921	1 017	711
» » de fusion électrique ..	112 702	22 795	116 396	23 126

Les chiffres concernant les produits principaux de *fer et d'acier en barres et d'autres ouvrages* ont été:

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Fer et acier en barres (battu, gros et médium et déchets de fer)	248 512	54 976	205 875	42 589
Billettes et blooms	447 782	76 577	381 989	65 020
Ébauches de tubes, creuses.....	26 136	7 924	27 387	8 105
Ébauches de tubes, pleines.....	15 776	2 657	14 813	2 306
Autre fer ébauché pour manufacture	25 603	7 113	22 077	6 445
Fer d'angle, à T etc. et autre fer façonné (gros et médium).....	20 433	4 262	19 030	3 788
Autre fer gros (rails, essieux, etc.)	19 360	3 014	20 071	3 146
Autre fer médium.....	15 325	5 761	10 088	4 037
Fer feuillard, carillon et autre fer fin	87 558	21 571	72 223	17 635
Fil laminé en boucles.....	78 031	16 687	66 749	13 136
Strips	4 613	1 530	2 871	953
Tôles fortes et médium	23 948	6 979	21 991	6 589
Tôles minces	54 293	16 135	49 592	14 564

Les *minerais autres que ceux de fer* présentent les chiffres suivants:

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai d'argent et de plomb ...	11 889	2 357	10 731	1 551
Minerai de cuivre	2 753	464	3 102	153
» » manganèse	14 609	416	8 679	256
» » zinc	72 257	3 893	69 728	2 163
» » d'arsenic	22 919	1 310	21 649	2 160
Pyrite	72 055	963	60 441	771

Les quantités des principaux *métaux autres que le fer*, produites en Suède, ont été :

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Plomb	72	32	7	3
Cuivre	4 925	6 934	5 788	6 203
Zinc	4 772	2 056	4 205	1 308

L'exploitation des gisements de *houille* présente le résultat suivant :

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Houille	394 975	4 228	397 960	4 029
Argile réfractaire	215 146	1 074	224 734	987
Argile de klinker	29 545	119	38 686	160

Les *pierres dégrossies, concassées, taillées et polies* et les *autres ouvrages en pierre* présentent les chiffres suivants :

	1929		1930	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Granit et gneiss, blocs bruts et macadam	494 858	2 102	643 849	2 656
pavés	859 952	16 708	932 067	19 186
dalles et bordures de trottoirs	99 806	3 320	114 243	4 096
pierres de construction, non polies ou sculptées	21 653	1 274	16 922	1 163
autres ouvrages	7 800	2 015	7 080	1 928
Granit dit noir ou vert, en blocs	61 229	3 970	63 728	4 045
pierres ouvrées	3 224	1 848	3 879	2 410
Pierre ollaire, blocs bruts et ouvrages, toutes espèces	7 026	522	5 117	529
Schiste, pierre brute et ouvrages, toutes espèces	4 181	295	3 450	269
Grès, quartzite et silex pyromaque, pierre brute et cassée, pierres ouvrées	96 969	469	116 074	576
Pierre à chaux et dolomite, pierre brute	713 368	2 488	724 739	2 669
pierre cassée et moulue	199 296	611	107 324	510
pierres de construction et autres ouvrages	12 463	1 793	14 093	1 981
Marbre, en blocs et pierres ouvrées	10 011	4 671	10 462	4 939
Feldspath, non moulu	35 268	559	33 264	527
moulu	3 824	127	5 332	174
Quartz, non moulu	69 640	433	62 594	370
moulu	3 099	104	2 473	92
Chaux calcinée, non éteinte	4 639 179	10 218	4 833 464	9 920
éteinte	191 598	302	156 837	304
Craie et farine fossile	23 041	1 273	19 544	1 195
Autres ouvrages	—	29	—	52

TABELLER.

Tab. 1. Uppfordringen ur

	1	2	3	4
	Gruv or (gruvfält)	Antal veckor, var- under gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm	
			Under jord	I dagbrott
			T o n	
1	Stockholms län	—	8 242	30 353
	<i>Häverö socken:</i> Herrängsfältet:			
2	Eknäsgruvan	33	8 242	19 670
3	Spatgruvan.....		—	9 142
4	Evagruvan		—	1 541
5	Uppsala län	—	—	—
6	<i>Alunda socken:</i> Ramhällsfältet (Gamla Ramhälls-, Hargs- och Karl Olsgruvorna), äldre varp	51	—	—
7	Södermanlands län	—	99 088	—
8	<i>Svärta socken:</i> Sjösa gruvfält, äldre varp	6	—	—
9	<i>Sköldinge socken:</i> Kantorps gruvfält (Östra, Västra och Nya Kantorpsgruvorna samt Vilhelminagruvan)...	48	92 095	—
10	Mosstorpsfältet, äldre varp.....	4	—	—
11	<i>Floda socken:</i> Stavsfältet (Gamla Stavsgruvan)	43	⁴⁾ 2 811	—
12	<i>Gåsinge socken:</i> Älgsjöbacksfältet (Myrgruvan)	16	4 182	—
13	Värmlands län	—	126 703	—
	<i>Färnebo socken:</i> Persbergs odalfält:			
14	Skärstöten	52	16 088	}
15	Magneteten och Storgruvan		8 778	
16	Alabama		19 088	
17	Långbansfältet (Stor-, Källar- o. Sandelinsgruvorna)	51	13 404	—
18	<i>Nordmarks socken:</i> Tabergs gruvor	51	36 303	—
19	Finnmosse gruvor	51	19 222	—
20	Nordmarks gruvor	51	13 820	—
21	Örebro län	—	679 508	—
22	<i>Nora socken:</i> Timansbergs gruvfält (Kärr-, Sör- och Varpgruvorna), äldre varp	24	—	—
23	Stribergs gruvfält: Övra Kärrgruvorna samt Lång- och Kilgruvorna	40	57 005	—

¹⁾ Genom magnetisk sovring, därav ur äldre varp från Eknäs- och Evagruvorna 1 120 ton. — ²⁾ Därav — ⁴⁾ Därav ur äldre varp 1 152 ton. — ⁷⁾ Mullmalm. — ⁸⁾ Därav ur äldre varp 200 ton. — ⁹⁾ Därav ur varp 3 118 ton.

järngruvorna år 1930.

5	6	7	8	9	10	11	
Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock-, vask- och magnetiskt sovråd malm		Nettoförsälj- ningsvärde fritt banvagn eller fartyg å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt	
Prima	Andra kvaliteter		järn	fosfor	svavel		
T o n		Kronor	%			Ton	
—	—	—	—	—	—	26 797	1
{	—	—	—	—	—	1) 26 797 {	2
	—	—	—	—	—		3
	—	—	—	—	—		4
—	—	—	—	—	—	52 107	5
—	—	—	—	—	—	52 107	6
6 424	8 290	108 276	—	—	—	89 034	7
—	7 000	24 500	—	—	—	—	8
2) 4 850	—	58 636	54	0·023	0·005	3) 89 034	9
—	1 000	6 500	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	11
1 574	290	18 640	62·2	0·166	0·078	—	12
53 065	—	436 327	—	—	—	53 131	13
5) {	—	{	41 719	55·8	0·0055	5) {	14
			21 562	55·2	0·003		15
			38 560	56·3	0·012		16
3 312	—	36 432	60	0·012	0·02	6) 5 041	17
{ 5) 14 804	—	{	118 432	56·1	0·005	5) 11 841	18
{ 7) 2 965			14 823	64·2	0·01		
5) { 8) 13 980	—	{	111 842	55·3	0·005	9) 3 680	19
			8 320	61·1	0·005		
{ 4 162	—	{	52·6	0·007	0·046	10) 12 710	20
{ 5) 1 418			52·2	0·007	0·042		
261 261	22 324	2 222 539	—	—	—	263 467	21
—	—	—	—	—	—	4 303	22
{	—	{	95	65·1	0·008	11) 24 899	23
			202 580	52·75	0·013		
			1 920	56·3	0·008		

ur äldre varp 300 ton. — 3) Därav ur äldre varp 5 511 ton. — 4) Oskrätt. — 5) Genom magnetisk sovring.
 äldre varp 1 502 ton. — 10) Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 11 483 ton. — 11) Därav ur äldre

	1	2	3	4
1	Åsbobergsgruvan	51	11 555	—
2	Rödbergsfältet	52	15 379	—
3	Pershyttefältet:			
4	Övre fältet	42	15 098	—
5	Nedre fältet	49	17 519	—
6	Pershytte-Berggruvefältet (Gropatorps- och Pershytte-Berggruvorna)	51	50 627	—
7	Nora och Järnboås socknar: Klacka-Lerbergs gruvfält (Stora Klackagruvan)	51	61 708	—
8	Vikers socken: Dalkarlsbergs gruvfält (Odalfältet samt Vasa- och Nya Vrettgruvorna)	48	111 660	—
9	Hjulsjö socken: Ösjöbergsfältet (Kärr-, Ösjöbergs- och Västra Kolningsbergsgruvorna)	45	21 152	—
10	Hällefors socken: Sirsjöbergsfältet (Stora Sirsjöbergs-, Sikfors- och Mossteggruvorna)	33	30 563	—
11	Ljusnarsbergs socken: Svartviksfältet (Lejonmarksgruvan)	21	7 217	—
12	Stållbergsfältet:			
13	Kejsarschaktet samt Kungs-, Drottning-, Kejsarinne- och Kommendörsgruvorna }	48	105 409	—
14	Hag-, Södra- och Östra Haggruvorna }	48	6 731	—
15	Christiernsfältet (Polhemsgruvan)	52	6 254	—
16	Sköttgruvefältet (Karl-, Skött- och Nya Karlgruvorna)	13	5 460	—
17	Bastkärnsfältet (Bastgruvan)	47	30 313	—
18	Guldsmedshytte socken: Ingelshyttfältet:			
19	Ingelsgruvan	30	3 489	—
20	Södra Sand- och Gullmundgruvorna }	30	2 195	—
21	Stripa odalfält (Stripa- och Ottesgruvorna)	52	85 683	—
22	Gränshyttfältet (Gullblankagruvan)	51	25 068	—
23	Ramsbergs socken: Blankafältet (Blanka gruvor samt Pojk- och Elzviksgruvorna)	51	9 423	—
24	Västmanlands län	—	552 829	—
25	Skinnskattebergs socken: Riddarhytte odalutmål:			
26	Bäckegruvan	50	66 291	—
27	Lerklockan, äldre varp	28	—	—
28	Källfallsfältet (Valdemars- och Grundbergsgruvorna)	50	167 835	—
29	Norbergs socken: Risbergsfältet (Bond- och Rännilsgruvorna)	48	15 563	—
30	Kallmorbergsfältet (Kallmora-, Norr- och Lilla Kallmoragruvorna)	48	18 899	—
31	Morbergsfältet (Norra Örling-, Mor-, Örling- och Tyskgruvorna)	52	106 905	—
32	Norbergsfältet (Tremännings- och Nygruvorna)	40	14 319	—
33	Getbacksfältet (Stora och Västra Åsgruvorna)	52	22 050	—
34	Klackbergsfältet:			
35	Gröndalsgruvan	52	9 031	—
36	Storgruvan	52	14 947	—

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring ur äldre varp 398 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 19 586 även 5 62 % mangan. — ³⁾ Malmen höll även 4 2 % mangan. — ⁴⁾ Malmen höll även 5 2 % mangan. — ton. — ¹⁰⁾ Malmen höll även 3 7 % mangan. — ¹¹⁾ Därav 2 856 ton genom magnetisk sovring ur äldre varp. ton. — ¹⁵⁾ Därav ur äldre varp 18 810 ton. — ¹⁶⁾ Därav ur äldre varp 6 512 ton. — ¹⁷⁾ Därav ur äldre

5	6	7	8	9	10	11	
{ 3 200 }	—	{ 30 400 }	62	0·029	spår {	3 853	1
{ 3 900 }	—	{ 29 250 }	55·6	0·017	spår }		
{ 153 }	—	{ 1 800 }	63	0·005	0·04 {	3 936	2
{ ¹⁾ 7 665 }	—	{ 69 000 }	61	0·005	0·01 }		
10 450	—	67 925	51	0·018	0·01	4 263	3
1 000	—	6 500	50	0·005	0·01	16 481	4
²⁾ 23 882	—	167 174	52	0·015	0·003	3 288	5
2 020	—	20 200	62·8	0·005	0·002	56 368	6
{ 13 194 }	—	{ 125 343 }	57·6	0·044	0·008 {	³⁾ 70 757	7
{ 3 582 }	—	{ 28 656 }	56·8	0·059	0·007 }		
{ 1 830 }	—	{ 10 980 }	54·7	0·078	0·004 }		
{ ³⁾ 5 376 }	—	{ 43 008 }	58·2	0·04	0·013 }		
3 786	—	43 532	59·5	0·005	0·01	³⁾ 6 598	8
³⁾ 1 150	—	13 800	58	0·007	0·02	⁴⁾ 17 998	9
1 699	716	24 150	48·8	0·005	0·013	1 577	10
³⁾ 71 435	—	714 350	⁵⁾ 50·44	0·008	0·018	—	11
³⁾ 4 064	1 345	34 544	⁶⁾ 52·3	0·007	0·2	—	12
1 775	1 075	12 425	⁷⁾ 43	0·006	0·1	—	13
1 476	—	14 760	54·4	0·013	0·042	⁸⁾ 2 024	14
³⁾ 10 948	⁹⁾ 16 120	163 012	¹⁰⁾ 51	0·01	0·2	—	15
1 564	—	10 948	50	0·017	0·04	1 353	16
703	¹¹⁾ 3 068	19 201	58·1	0·04	0·044	894	17
47 881	—	287 000	51	0·007	0·015	29 794	18
7 425	—	55 690	52	0·01	0·01	10 102	19
{ ¹²⁾ 738 }	—	24 296	{ 61·8	0·004	0·018 {	¹³⁾ 4 979	20
{ ¹⁴⁾ 1 175 }	—		{ 52·7	0·014	0·004 }		
151 129	29 340	1 506 635	—	—	—	330 566	21
1 910	—	21 200	58	0·008	0·15	¹⁵⁾ 71 682	22
698	—	5 500	48	0·005	0·04	—	23
43 309	—	437 400	58	0·005	0·06	100 904	24
2 043	—	10 215	49	0·025	0·025	¹⁶⁾ 19 511	25
383	—	6 894	60	0·004	0·015	¹⁷⁾ 20 598	26
53 753	—	268 765	48·3	0·018	0·007	48 974	27
8 947	—	44 735	49·2	0·024	0·001	4 300	28
—	—	—	—	—	—	21 799	29
—	¹⁸⁾ 9 140	91 400	—	—	—	—	30
7 070	5 365	138 490	⁷⁾ 48·6	0·004	0·037	—	31

ton. — ³⁾ Genom magnetisk sovring. — ⁴⁾ Därav genom magnetisk sovring 12 493 ton. — ⁵⁾ Malmen höll
⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 1 767 ton. — ⁹⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 9 390
— ¹²⁾ Därav ur äldre varp 145 ton. — ¹³⁾ Därav ur äldre varp 1 207 ton. — ¹⁴⁾ Därav ur äldre varp 83
varp 2 082 ton. — ¹⁸⁾ Därav 2 417 ton ur gammalt upplag av sylta.

	1	2	3	4
1	Nya Kolningbergsfältet (Stads- och Strandgruvorna)	52	12 395	—
2	Gamla Kolningbergsfältet (Uddevalla- och Persgruvorna)	52	35 412	—
3	Andersbenningsfältet (Lång- och Vindgruvorna)	47	43 307	—
4	Malmkärra-, Nya och Västra Malmkärragruvorna	52	9 551	—
5	Västanfors socken: Östra och Västra Stortägsgruvorna	52	16 324	—
6	Kopparbergs län	—	3 371 683	274 260
7	Svårdsjö socken: Vintjärnsfältet (Gammalgruvan), äldre varp	15	—	—
	Stora Tuna socken: Idkerbergsfältet:			
8	Voxna-, Bråfalls-, Laxsjö-, Gumäli-, Kempe-, Bergmästare- och Väggruvorna	52	202 705	—
9	Herrgruvan		91 574	—
10	Tuna Hästbergsfältet (Räms Vattugruva och Hinsgruvan)	47	83 776	—
11	Silvbergs socken: Hästhagbergs Fly- och Smedjegruva	52	13 616	—
12	Säters socken: Bispbergsfältet (Stor- och Gräsgruvorna)	52	36 865	—
13	Husby socken: Rällingsbergsfältet (Rällingsbergsgruvan)	51	15 272	—
14	Garpenbergs socken: Östra och Västra Smältarmossgruvorna	39	25 235	—
15	Inträngets gruvor (Viks-, Stjälk-, Oxbergs- och Penninggruvorna)	50	109 210	—
16	Jelkgruvan	39	38 308	—
17	Långviksfältet (Holmgruvan)	8	2 255	—
18	Folkärna socken: Lövsvedsgruvan	48	3 967	—
19	Grängärde socken: Grängesbergs exportfält	52	1 868 126	267 897
20	Risbergsfältet	52	295 276	—
21	Ludvika socken: Björnbergsfältet (Pullerogruvan)	52	15 179	—
	Blötbergsfältet:			
22	Kalvgruvan	45	246 361	—
23	Flygruvan		¹⁴) 60 719	—
24	Fredmundbergsfältet (Ickorrgruvan)	45	¹⁵) 46 007	—
25	Lekombergsfältet (Lekombergsgruvan)	44	118 355	—
26	Ludvika stad: Hillängsgruvan	51	39 906	—
27	Norrbärke socken: Siksjöbergsfältet (Siksjöbergsgruvan)	52	35 956	—
28	Svartbergsfältet (Djupgruvan)	16	296	—
	Nybergsfältet:			
29	Källgruvan	43	13 774	6 363
30	Kanalgruvan		8 945	—
31	Gävleborgs län	—	65 579	—
32	Torsåkers socken: Nyängsfältet (Nyängsgruvan)	51	49 283	—
33	Storstrecksfältet (Storstrecksgruvan)	25	16 296	—

¹) Därav 2 861 ton genom magnetisk sovring. — ²) Malmen höll även 3·6 % mangan. — ³) Mull genom — ⁶) Genom magnetisk sovring. — ⁷) Därav ur äldre varp 664 ton. — ⁸) Därav ur äldre varp 1 193 ton. — magnetisk sovring 525 846 ton. — ¹²) Mull. genom magnetisk sovring. — ¹³) Apatit. — ¹⁴) Därav oskrävt höll även 11·5 % mangan. — ¹⁸) Därav genom magnetisk sovring 5 069 ton. — ¹⁹) Därav ur äldre varp 1 116

5	6	7	8	9	10	11	
3 117	¹⁾ 4 112	{ 344 436 }	²⁾ 43·5	0·003	0 05	³⁾ 1 483	1
14 477	⁴⁾ 10 723		⁵⁾ 47·3	0·004	0·059	⁶⁾ 3 488	2
4 746	—		52	0·005	0·05	⁶⁾ 33 472	3
10 676	—		47	0·005	0·01	1 690	4
1 907 943	170 952	19 167 952	—	—	—	2 665	5
—	—	—	—	—	—	461 374	6
—	—	—	—	—	—	5 865	7
⁹⁾ 105 874	—	900 000	64	0·6	0·005	—	8
⁹⁾ 59 427	—	500 000	64	0·6	0·005	—	9
—	—	—	—	—	—	⁷⁾ 60 915	10
5 663	⁸⁾ 5 084	107 473	59	0·003	0·008	409	11
⁹⁾ { 6 341 }	1 884	194 980	{ 69	0·004	0·005 }	—	12
{ 11 273 }	—	—	{ 63	0·006	0·008 }	—	12
⁹⁾ 1 122	—	11 220	57	0·003	0·05	⁶⁾ 8 921	13
1 917	—	19 170	59	0·002	0·1	16 874	14
16 065	—	115 186	52·6	0·02	0·98	⁶⁾ 73 286	15
⁹⁾ 1 469	—	10 797	¹⁰⁾ 42	0·01	0·1	⁶⁾ 33 448	16
⁹⁾ 26	—	260	52	0·004	0·007	—	17
¹¹⁾ 1 268 588	{ ¹²⁾ 150 701 }	13 598 611	59·9	0·94	0·011	⁶⁾ 1 738	18
105 374	{ ¹³⁾ 852 }	895 679	57·4	0·69	0·005	—	19
7 391	—	66 519	55·3	0·008	0·017	170 932	20
⁹⁾ 134 317	—	1 064 462	57·1	0·53	0·01	4 946	21
41 989	7 901	485 370	61·6	0·78	0·01	⁶⁾ 25 600	22
{ 12 620 }	4 433	229 509	{ 61·3	0·59	0·01 }	—	23
{ 9 389 }	—	495 849	{ 56·8	0·16	0·01 }	—	24
⁹⁾ 77 115	—	—	51·54	0·78	0·04	⁶⁾ 52 569	25
¹⁰⁾ 26 453	—	253 948	¹⁷⁾ 37	0·013	0·3	—	26
¹⁸⁾ 10 781	—	143 799	56	0·002	0·005	—	27
20	—	120	55	0·001	0·005	190	28
2 464	97	37 000	51	0·006	0·03	¹⁹⁾ 18 247	29
{ 388 }	—	38 000	{ 64	0·003	0·006 }	²⁰⁾ 7 434	30
{ 1 877 }	—	—	{ 53	0·005	0·01 }	—	31
—	—	—	—	—	—	46 778	32
—	—	—	—	—	—	35 003	33
—	—	—	—	—	—	11 775	33

magnetisk sovring. — ⁴⁾ Därav 7 124 ton genom magnetisk sovring. — ⁵⁾ Malmen höll även 4·7 % mangan.
⁹⁾ Därav genom magnetisk sovring 8 281 ton. — ¹⁰⁾ Malmen höll även 6—7 % mangan. — ¹¹⁾ Därav genom
2 172 ton. — ¹⁵⁾ Därav oskrätt 4 485 ton. — ¹⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 5 496 ton. — ¹⁷⁾ Malmen
ton. — ²⁰⁾ Därav ur äldre varp 1 334 ton.

	1	2	3	4
1	Norrbottens län	—	3 585 516	9 556 854
2	<i>Gällivare socken</i> : Gällivare malmfält	52	2 349 782	151 527
3	Koskullskulle gruvfält	48	354 608	—
4	<i>Jukkasjärvi socken</i> : Kiirunavaara malmfält	51	702 553	8 905 392
5	Luossavaara malmfält	51	37 972	481 430
6	Tuolluvaara malmfält	52	140 601	18 505
7	Hela riket	—	8 489 148	9 861 467

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 1 152 284 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 264 307 ton
⁴⁾ Mullmalm genom magnetisk sovring, varav ur äldre varp 368 ton. — ⁵⁾ Malmbreccia.

5	6	7	8	9	10	11	
7 796 070	—	83 263 295	—	—	—	492 094	1
¹⁾ { 363 655 } 1400 302 }	—	19 932 716	{ 64·2 60·7 }	0·232 0·908	0·037 0·058 }	²⁾ 485 428	2
{ ³⁾ 211 348 } { ⁴⁾ 45 520 }	—	2 386 597	{ 65·65 61·6 }	0·026 0·041	0·13 0·17 }	—	3
{ 269 306 } { 256 003 } { 439 387 } { 6 221 } { 4 405 936 }	—	55 919 271	{ 68·21 68·24 68·15 67·2 60·26 }	0·017 0·057 0·208 0·514 2·03	0·023 0·012 0·008 0·009 0·012 }	—	4
{ 77 888 } { 90 603 } { 36 010 } { 10 396 } { 5 837 } { 33 574 }	—	3 306 007	{ 66·14 66·51 66·03 63·98 46·9 36·12 }	0·019 0·054 0·204 0·617 3·73 4·85	0·023 0·019 0·022 0·031 0·023 0·02 }	—	5
{ 23 474 } { 75 181 } { 9 179 } { 17 894 } { 11 516 } { 6 840 }	—	1 718 704	{ 67·81 68·37 68·18 67·59 65·81 62·8 }	0·009 0·016 0·055 0·215 0·601 1·389	0·004 0·003 0·003 0·002 0·003 0·004 }	⁵⁾ 6 666	6
10 175 892	230 906	106 705 024	—	—	—	1 815 348	7

samt ur äldre varp 190 781 ton. — ³⁾ Därav ur äldre varp 792 ton; genom magnetisk sovring 102 296 ton. —

Tab. 2. Järnmalms anrikning,

I tabellen använda

Slag av anrikningsverk: m = magnetiskt; mv = kombinerat magnetiskt

	1	2	3	4	5	6
	Verkets namn	Slag av anrik- ning	Antal timmar, varunder anrik- nings- verket varit i gång	I verket ingående rå-		
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom- järn
1	Stockholms län	—	2 578	—	25 873	—
2	Herräng	m	2 578	Eknäs-, Spat- och Evagruvorna ..	¹⁾ 25 873	37·7
3	Uppsala län	—	5 693	—	52 107	—
4	Ramhäll	mv	5 693	{ Gamla Ramhälls-, Hargs- och Karl Olsgruvorna, äldre varp }	52 107	29
5	Gimo	—	—	—	—	—
6	Södermanlands län	—	5 853	—	89 034	—
7	Kantorp	mv	5 853	Kantorps- och Vilhelminagruvorna ..	³⁾ 89 034	34·7
8	Värmlands län	—	6 632	—	53 131	—
9	Persberg	m	2 308	{ Skärstöten, Storgruvan, Magne- ten och Alabama	19 859	37·9
10	Långban	mv	2 027	Långbansfältet	⁵⁾ 5 041	38
11	Taberg	m	1 883	{ Tabergs gruvor	11 841	36·7
12	Finnmosse	m	414	{ Nordmarks gruvor	⁷⁾ 12 710	
13	Hagfors	—	—	Finnmosse gruvor	⁸⁾ 3 680	38
14	Nykroppa	—	—	—	—	—
15	Långbanshyttan	—	—	—	—	—
16	Örebro län	—	28 585	—	241 073	—
17	Timansberg	m	2 378	{ Kärr-, Sör- och Varpgruvorna, äldre varp	4 303	25
18	Åsboberg	{ m v	{ 1 117 2 753	{ Övra Kärrgruvan	¹⁰⁾ 5 353	30
				{ D:o	21 243	42
				{ Åsbobergsgruvan	2 156	42
19	Pershyttan	mv	2 487	Pershyttefältet (Nedre fältet) ...	15 530	40·9
20	Klacka-Lerberg	m	5 580	Stora Klackagruvan	57 203	26
21	Dalkarlsberg	mv	5 202	{ Odalfältet samt Vasa- och Nya Vrettgruvorna	63 459	38·1
22	Bredsjö	m	2 097	{ Kärr-, Ösjöbergs- och Västra Kolningsbergsgruvorna	6 604	48
23	Sikfors	m	2 690	Sirsjöbergsfältet	12 003	48
24	Sköttgruvan	m	326	{ Karl-, Skött- och Nya Karl- gruvorna	1 767	38·2
25	Guldsmidshyttan	mv	3 955	{ Gullblankagruvan	9 356	44·97
				{ Stripa odalfält	42 096	37·53

*) Förutom i tabellen redovisade kvantiteter slig, briketter och sinter, erhållna med inhemsk järnmalm två kopparverk erhållits 189 364 ton purple-ore med värdet 2 049 430 kr., och höllo 131 064 ton 60 % järn, ton purple-ore, huvudsakligen av årets produktion, ha vid ett verk framställts 129 329 ton briketter med värdet 566 150 kr. Briketteringen pågick 8 760 timmar och sintringen 6 480 timmar.

¹⁾ Därav ur äldre varp 1 120 ton. — ²⁾ Därav 688 ton ur 1 120 ton varpmalm. — ³⁾ Därav ur äldre höll även 3 % mangan. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 11 483 ton. — ⁸⁾ Därav ur äldre varp 1 502 ton. — ⁹⁾ Därav

brikettering och sintring år 1930. *)

beteckningar:

och våtanrikningsverk. Briketteringsverk: b. Sintringsverk: s.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
gods		Erhållen färdig vara (slig)					Briketterings- eller sintnings- verk	Antal timmar, varunder verket varit i gång	Tillverkade briketter och sinter		
snitthalt av		Vikt	Värde	Genomsnittshalt av					Vikt	Värde	
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel					
%		Ton	Kronor	%					Ton	Kronor	
—	—	14 485	144 850	—	—	—	—	3 744	14 324	200 536	1
0·013	0·8	2) 14 485	144 850	65	0·004	0·2	s	3 744	14 324	200 536	2
—	—	15 446	169 900	—	—	—	—	2 380	3 980	67 000	3
0·014	0·135	15 446	169 900	63	0·008	0·06	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	s	2 380	3 980	67 000	5
—	—	35 460	354 600	—	—	—	—	2 972	19 852	304 331	6
0·025	0·01	4) 35 460	354 600	64·7	0·006	0·01	s	2 972	19 852	304 331	7
—	—	23 228	213 005	—	—	—	—	12 618	16 273	309 488	8
0·008	0·007	10 322	103 219	60·5	0·004	spår	—	—	—	—	9
0·014	0·02	2 180	23 980	6) 62	0·008	0·02	—	—	—	—	10
0·007	0·06	4 956	39 650	62	0·003	0·035	—	—	—	—	11
0·008	0·1	4 708	37 660	60·3	0·005	0·049	—	—	—	—	12
—	—	9) 1 062	8 496	63·7	0·004	0·05	—	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	s	5 490	8 885	177 700	14
—	—	—	—	—	—	—	s	2 328	4 726	94 520	15
—	—	—	—	—	—	—	s	4 800	2 662	37 268	16
—	—	87 866	887 285	—	—	—	—	35 525	47 828	842 908	17
0·008	0·05	1 290	11 610	64·5	0·003	0·13	—	—	—	—	18
0·01	spår	1 060	10 070	67·37	0·003	spår	—	—	—	—	19
0·015	0·015	6 830	58 055	60·22	0·015	0·003	—	—	—	—	20
0·02	spår	2 720	24 480	67·19	0·009	0·014	—	—	—	—	21
0·02	0·012	11) 5 950	61 920	65·77	0·004	0·006	—	—	—	—	22
0·015	0·003	12) 1 250	108 450	66·95	0·008	0·002	—	—	—	—	23
0·08	0·01	12 050	108 450	64·5	0·005	spår	—	—	—	—	24
—	—	17 100	171 000	67·9	0·008	0·003	—	—	—	—	25
—	—	2 300	16 100	63·4	0·068	0·178	—	—	—	—	26
0·015	0·1	4 558	50 138	66·5	0·004	0·013	b	4 936	5 500	88 000	27
0·04	0·06	6 604	79 248	64	0·007	0·03	s	5 271	6 818	115 906	28
0·013	0·214	1 037	10 370	62	0·005	0·052	s	901	1 147	14 911	29
0·012	0·803	6 007	66 079	64·55	0·007	0·448	—	—	—	—	30
0·012	0·01	19 110	219 765	65·18	0·007	0·009	s	6 363	9 036	135 543	31

som utgångsmaterial, ha såsom biprodukt vid kopparframställning av svavelkisbränder från utländska gruvor vid 0·01 % fosfor och 0·35 % svavel samt 58 300 ton 57 % järn, 0·005 % fosfor och 0·3 % svavel. Av 131 913 2 187 000 kr. och vid ett annat verk av 38 588 ton under året producerad purple-ore 37 819 ton sinter med

varp 5 511 ton. — ⁴⁾ Därav 2 420 ton ur 5 511 ton varpmalm. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 1 152 ton. — ⁶⁾ Sligen 862 ton ur 1 502 ton varpmalm. — ¹⁰⁾ Därav ur äldre varp 3 118 ton. — ¹¹⁾ Svartmalmsslig. — ¹²⁾ Blodstensslig.

	1	2	3	4	5	6
1	Degerfors	—	—	—	—	—
2	Bofors	—	—	—	—	—
3	Röfors	—	—	—	—	—
4	Pershytte masugn	—	—	—	—	—
5	Västmanlands län	—	25 734	—	321 577	—
6	Källfallet	m	5 400	{Valdemars- och Grundbergs- gruvorna	100 904	40
7	Bäckegruvan	m	6 380	Bäckegruvan	¹⁾ 71 682	40
8	Kallmora	mv	4 542	{Kallmora- och Lilla Kallmora- gruvorna	²⁾ 14 193	25
9	Kallmora gamla	mf	457	{Norr- samt Bond- och Rännils- gruvorna	³⁾ 24 264	32
10	Spännarhyttan	—	—	Kallmoragruvan	⁴⁾ 1 989	25
11	Bålsjö	mv	3 763	{Morbergsfältet	48 974	} 35·7
12	Östanmossa	m	2 552	{Norrbergsfältet	4 300	
13	Långgruvan	m	2 640	Getbacksfältet	21 799	34·8
14	Fagersta	—	—	Lång- och Vindgruvorna	33 472	36·1
15	Högfors	—	—	—	—	—
16	Köping	—	—	—	—	—
17	Kopparbergs län	—	35 831	—	460 841	—
18	Vintjärn	m	886	Gammalgruvan, äldre varp	5 865	35·5
19	Rämshyttan	m	6 131	Räms Vattugruva o. Hinsgruvan	¹⁰⁾ 60 915	42
20	Hästtagberg	—	—	—	—	—
21	Rällingsberg	m	1 521	Rällingsbergsgruvan	8 921	37
22	Smältarmossgruvan	m	1 650	{Östra och Västra Smältarmoss- gruvorna	16 874	43
23	Intrånget	mv	5 780	{Viks-, Stjälk-, Oxbergs- och Penninggruvorna	73 286	44
24	Jelkgruvan	mv	4 777	Jelkgruvan	33 448	32·1
25	Lövsvedsgruvan	m	191	Lövsvedsgruvan	1 738	42·7
26	Bergslagsschaktet (Grängesberg)	mv	4 106	Risbergsfältet	170 932	46·9
27	Björnberget	mv	551	Pullerogruvan	5 345	46
28	Blötberget	m	4 112	Kalvgruvan	25 600	48
29	Lekomberg	m	3 954	Lekombergsgruvan	32 569	36
30	Nyberget	mv	2 172	Käll- och Kanalgruvorna	¹³⁾ 25 348	44
31	Horndal	—	—	—	—	—
32	Långshyttan	—	—	—	—	—
33	Gävleborgs län	—	3 253	—	50 362	—
34	Långnäs	m	3 253	{Nyvångsgruvan	34 123	} 37·9
35	Hofors	—	—	{Storstrecksgruvan	¹⁴⁾ 16 239	
36	Sandviken (Högbo)	—	—	—	—	—
37	Ljusne	—	—	—	—	—
38	Forsbacka	—	—	—	—	—
39	Norrbottens län	—	12 962	—	485 388	—
40	Vitåfors (Malmberget)	mv	¹⁵⁾ 12 962	Gällivare malmfält	¹⁶⁾ 485 388	45·2
41	Hela riket	—	127 121	—	1 779 386	—

¹⁾ Därav ur äldre varp 18 810 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp från Kallmoragruvan 2 082 ton. — malmsslig. — ³⁾ Ur rågodset, som även höll 2 % koppar, erhöles även 120 ton kopparmalmsslig. — ⁴⁾ Analys
¹¹⁾ Sligen höll även 2 % mangan. — ¹²⁾ Småmalm. — ¹³⁾ Därav ur äldre varp 2 450 ton. — ¹⁴⁾ Därav ur

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
—	—	—	—	—	—	—	s	3 158	5 006	99 833	1
—	—	—	—	—	—	—	s	7 104	9 855	206 497	2
—	—	—	—	—	—	—	s	5 784	6 250	131 625	3
—	—	—	—	—	—	—	s	2 008	4 216	50 593	4
—	—	151 035	1 163 920	—	—	—	—	25 905	51 559	732 996	5
0'005	0'1	50 807	317 500	64	0'003	0'04	b	4 099	5 495	82 400	6
0'008	2	36 200	226 250	68	0'005	1	—	—	—	—	7
0'01	0'02	4 185	41 850	63	0'003	0'011	—	—	—	—	8
0'026	0'025	{ ⁴) 3 765	30 120	64	0'01	0'02	—	—	—	—	8
—	—	{ ⁵) 6 467	51 736	63	0'007	0'01	—	—	—	—	9
0'01	7)	605	3 025	⁸) 60	0'002	0'49	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	s	6 738	17 210	240 940	10
0'024	0'005	{ ⁹) 8 311	194 757	{ ⁶⁵ ·6	0'007	spår	—	—	—	—	11
—	—	{ ⁴) 12 917	—	{ ⁶⁵ ·7	0'01	0'001	—	—	—	—	11
0'006	0'181	10 451	125 412	61'8	0'004	0'036	—	—	—	—	12
0'01	0'05	17 327	173 270	60'8	0'003	0'03	—	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	s	5 688	8 736	131 000	14
—	—	—	—	—	—	—	s	2 680	13 338	160 056	15
—	—	—	—	—	—	—	s	6 700	6 780	118 600	16
—	—	269 947	2 091 768	—	—	—	—	21 611	54 877	814 440	17
0'039	0'01	3 000	18 000	59'2	0'011	0'003	—	—	—	—	18
0'015	0'3	32 968	250 000	¹⁰) 61'5	0'007	0'21	s	6 450	32 990	445 000	19
—	—	—	—	—	—	—	s	3 443	3 960	55 440	20
0'006	0'35	{ ¹²) 1 445	14 450	62	0'003	0'5	—	—	—	—	21
—	—	{2 874	37 362	69	0'002	0'02	—	—	—	—	21
0'004	0'8	11 234	112 340	59'6	0'002	0'5	—	—	—	—	22
0'01	1	40 073	277 305	63'7	0'01	1'17	—	—	—	—	23
0'004	0'04	13 752	83 198	57'6	0'004	0'03	—	—	—	—	24
0'005	0'05	1 094	10 940	61'9	0'003	0'034	—	—	—	—	25
0'75	0'012	{ ¹²) 64 633	549 382	56'7	0'69	0'008	—	—	—	—	26
—	—	{54 111	378 777	62'7	0'58	0'015	—	—	—	—	26
0'017	0'295	{ ¹²) 1 469	9 549	57'4	0'011	0'054	—	—	—	—	27
—	—	{1 509	13 581	62	0'007	0'123	—	—	—	—	27
0'3	0'01	16 383	141 942	67'1	0'12	0'01	—	—	—	—	28
0'86	0'048	16 962	101 942	61'86	0'37	0'04	—	—	—	—	29
0'005	0'3	8 440	93 000	67	0'003	0'08	b	2 996	3 488	63 000	30
—	—	—	—	—	—	—	s	3 569	5 549	100 000	31
—	—	—	—	—	—	—	s	5 153	8 890	151 000	32
—	—	27 241	408 615	—	—	—	—	19 133	48 931	1 018 049	33
0'007	0'234	27 241	408 615	64'2	0'0035	0'117	—	—	—	—	34
—	—	—	—	—	—	—	s	5 674	33 014	660 280	35
—	—	—	—	—	—	—	b	6 604	9 005	220 109	36
—	—	—	—	—	—	—	s	6 500	6 323	126 460	37
—	—	—	—	—	—	—	s	355	589	11 200	38
—	—	204 922	2 315 620	—	—	—	—	—	—	—	39
—	—	{119 498	—	{70'6	0'015	0'014	—	—	—	—	40
0'852	0'1	{46 731	2 315 620	{65'9	0'264	0'261	—	—	—	—	40
—	—	{38 693	—	{61'8	0'519	0'119	—	—	—	—	40
—	—	829 630	7 749 563	—	—	—	—	123 888	257 624	4 289 748	41

³) Därav ur äldre varp från Bond- och Rännilsgruvorna 6 512 ton. — ⁴) Blodstenslig. — ⁵) Torstens svart-
ej utförd. — ⁶) Sligen höll även 4 % koppar. — ⁷) Svartmalmslig. — ¹⁰) Därav ur äldre varp 664 ton. —
upplag 4 464 ton. — ¹⁵) För två verk sammanlagt. — ¹⁶) Därav ur äldre varp 190 781 ton.

Tab. 3. Tillverkning av smältstycken och råskenor samt götmetall år 1930.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
<i>Smältstycken och råskenor, ovällda:</i>	26 636	4 933 956	9 729	791	2 001 175
framställda medelst: Lancashiremetod	25 602	4 751 990	9 594	791	1 985 785
Vallonmetod	587	125 120	—	—	—
Skrotsmältning	447	56 846	135	—	15 390
<i>Göt, ovällda, samt smidbart gjutgods:</i>	610 824	91 123 019	3 963	13 280	9 446 841
Bessemer-:	87 491	9 371 998	2 347	1	484 820
sur: göt:	9 247	1 543 598	2 347	1	484 820
kolhalt 0·5 % och däröver	8 757	1 461 510	2 337	1	482 820
” under 0·5 %	490	82 088	10	—	2 000
gjutgods, skrotat	8	4 800	—	—	—
basisk: göt	78 236	7 823 600	—	—	—
Martin-:	405 920	57 913 786	875	9 721	5 364 244
sur: göt:	159 509	25 559 420	104	166	47 816
kolhalt 0·5 % och däröver	135 893	22 009 294	104	166	47 816
” under 0·5 %	23 616	3 550 126	—	—	—
gjutgods, skrotat	6 143	3 633 475	562	3 232	2 579 830
basisk: göt:	235 341	25 651 358	—	2 746	315 892
kolhalt 0·5 % och däröver	13 715	1 612 613	—	—	—
” under 0·5 %	221 626	24 038 745	—	2 746	315 892
gjutgods, skrotat	4 927	3 069 533	209	3 577	2 420 706
Degelstål:	1 017	710 681	—	36	127 627
göt	963	525 143	—	—	—
gjutgods, skrotat	54	185 538	—	36	127 627
Elektrostål:	116 396	23 126 554	741	3 522	3 470 150
göt:	109 870	17 804 180	402	10	85 123
kolhalt 0·5 % och däröver	40 879	7 498 294	400	3	79 695
” under 0·5 %	68 991	10 305 886	2	7	5 428
gjutgods, skrotat	6 526	5 322 374	339	3 512	3 385 027
Summa smältstycken, råskenor och göt samt skrotat gjutgods	637 460	96 056 975	13 692	14 071	11 448 016

Tab. 4. Tillverkning av smitt, pressat och valsat järn och stål m. m.
samt erhållet skrot år 1930.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
1. Smitt och pressat järn och stål	31 713	15 702 499	5 826	7 410	8 620 764
a) Välljärn, stångjärn	1 059	386 398	975	—	364 185
smitt av: Lancashiresmältstycken	514	162 100	430	—	139 887
Vallonsmältstycken	545	224 298	545	—	224 298
b) Götjärn och götstål	30 654	15 316 101	4 851	7 410	8 256 579
Ämnen	18 982	7 501 759	2 732	79	1 175 941
Verktogsstål, borrarstål etc.	2 495	3 311 726	1 083	1 280	3 184 647
Axlar och andra grövre tillverkningar	9 177	4 502 616	1 036	6 051	3 895 991
2. Valsat järn och stål	—	—	83 347	258 482	81 147 540
a) Ämnen	446 266	81 876 342	14 806	23 175	10 190 988
Billets, blooms och andra ämnen	381 989	65 020 497	4 433	5 784	2 549 245
därav av välljärn	1 873	438 196	6	—	2 000
” ” götmetall	380 116	64 582 301	4 427	5 784	2 547 245
Tubämnar av götmetall: ihåliga	27 387	8 105 033	8 619	2 719	4 441 637
massiva	14 813	2 306 050	500	14 313	2 306 050
Annat ämnesjärn för manufakturering	22 077	6 444 762	1 254	359	894 056
därav av välljärn	10	2 235	—	—	—
” ” götmetall	22 067	6 442 527	1 254	359	894 056
b) Grovjärn	56 582	11 758 614	8 585	40 043	9 859 667
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant o. platt ...	24 989	6 137 260	7 385	11 998	4 833 572
därav av välljärn	1 216	344 273	906	261	326 273
” ” götmetall	23 773	5 792 987	6 479	11 737	4 507 299
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn (inkl. hjulband) av götmetall	11 522	2 475 669	1 037	8 452	2 006 332
Järnvägsskenor av götmetall	16 211	2 237 118	24	16 077	2 221 938
Skarvjärn och bottenplåtar av götmetall	2 454	468 714	1	2 449	467 950
Axlar (även blanksvarvade) av götmetall	1 303	309 953	117	1 042	276 925
Annat grovjärn av götmetall	103	129 900	21	25	52 950
c) Mediumjärn	83 296	20 134 601	25 733	45 435	17 151 952
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant o. platt	65 700	14 784 543	20 475	36 354	12 671 503
därav av välljärn	6 433	1 538 508	4 088	2 120	1 488 602
” ” götmetall	59 267	13 246 035	16 387	34 234	11 182 901
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn av götmetall	7 508	1 312 688	298	6 892	1 247 433
Annat mediumjärn	10 088	4 037 370	4 960	2 189	3 233 016
därav av välljärn	73	23 400	73	—	23 400
” ” götmetall	10 015	4 013 970	4 887	2 189	3 209 616
d) Finjärn	141 843	31 724 088	32 280	88 056	25 504 651
Band-, söm- och annat finjärn	72 223	17 635 140	13 442	49 052	14 489 089
därav av välljärn	3 384	921 992	2 503	693	873 847
” ” götmetall	68 839	16 713 148	10 939	48 359	13 615 242

56 TAB. 4 (forts.). TILLVERKNING AV SMITT, PRESSAT OCH VALSAT JÄRN OCH STÅL M. M.
SAMT ERHÅLLET SKROT ÅR 1930.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
Valstråd	66 749	13 135 616	18 450	38 592	10 737 255
därav av välljärn.....	850	230 178	475	188	181 720
" " götmetall	65 899	12 905 438	17 975	38 404	10 555 535
Strips	2 871	953 332	388	412	278 307
därav av välljärn.....	106	35 407	106	—	35 407
" " götmetall	2 765	917 925	282	412	242 900
e) Plåt	71 583	21 152 798	1 943	61 773	18 440 282
Grov- och mediumplåt av götmetall	21 991	6 589 055	906	16 160	4 994 214
Tunnplåt	49 592	14 563 743	1 037	45 613	13 446 068
därav av välljärn.....	137	69 279	129	8	69 279
" " götmetall	49 455	14 494 464	908	45 605	13 376 789
Summa smitt och pressat samt valsat järn och stål	—	—	89 173	265 892	89 768 304
3. Manufakturvaror och verkstadsprodukter.					
Tackjärns- och metallgjutgoods.....	27 975	8 306 655	7 095		2 639 198
Manufakturvaror av järn och stål	—	—	—		40 578 929
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	—	—	—		37 563 813
Summa manufakturvaror och verkstadsprodukter	—	—	—		80 781 940
Summa smitt och pressat samt valsat järn och stål jämte manufakturvaror och verkstadsprodukter.....	—	—	—		170 550 244
4. Skrot för omsmältning, erhållet vid framställning av de i tabb. 3 och 4 redovisade tillverkningarna.					
Stångjärnsavhugg	83 473	5 964 444	692	705	159 056
därav av välljärn.....	706	115 276	600	—	97 256
" " götmetall.....	82 767	5 849 168	92	705	61 800
Annat skrot.....	74 852	4 770 495	224	1 314	104 866
därav av välljärn.....	607	40 983	6	205	13 859
" " götmetall.....	74 245	4 729 512	218	1 109	91 007

Tab. 5. Tillverkning vid bergverken av andra metaller än järn m. m.
år 1930.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		Av hela tillverkningen hava utslutande eller huvudsakligen framställda av utländskt råmaterial kg
	kg	Värde i kronor	kg	Värde i kronor	
Silverprecipitat (med 433 % silver)	57 113	122 500	57 113	122 500	57 113
Verkbly (råbly)	257 400	67 065	257 400	67 065	257 400
Kopparskärsten (med 12 % koppar)	453 000	34 000	453 000	34 000	14 100
Cementkoppar	8 316 867	6 191 662	550 983	378 832	8 315 227
Garkoppar (med 99 % koppar)	3 795 976	3 844 500	—	—	3 795 976
Bessemerkoppar (med 98·2 % koppar)	541 230	1 082 460	541 230	1 082 460	—
Raffinadkoppar, framställd av cementkoppar	5 522 670	5 907 653	5 522 670	5 907 653	5 522 670
Raffinadkoppar, framställd ur skrot	24 500	26 050	24 500	26 050	—
Handelszink	4 126 000	1 279 060	4 126 000	1 279 060	304 000
Koboltprecipitat (med 23·7 % kobolt)	74 255	155 400	74 255	155 400	74 255
Brunsten, pulveriserad	20 000	3 400	20 000	3 400	—

Anm. Utöver i tabellen upptagna tillverkningar hava redovisats dels 325 543 kg raffinad(koppar-)slag, hållande 30 % koppar, med värdet 67 264 kr., framställd av utländskt råmaterial, dels med inhemsk zinkmalmsslig som utgångsmaterial 12 880 000 kg rostat zinkblände med värdet 425 426 kr., hållande 40·31 % zink. — Av den redovisade kvantiteten cementkoppar höllo 2 023 700 kg 87 %, 546 940 kg 82 %, 5 744 587 kg 78·71 % och 1 640 kg 72·975 % koppar. — Vid kopparverken ha jämväl framställts bl. a. 4 931 888 kg zinkoxid med värdet 572 746 kr., hållande 71 å 72 % zink, 4 655 131 kg zinkhydrat med värdet 330 300 kr., hållande 64·5 % zink samt 134 040 kg koboltslam med värdet 210 046 kr., hållande 17 % kobolt.

Tab. 6. Uppfordringen ur andra

	1	2	3
	Gruvor (gruvfält)	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm Ton
1	Östergötlands län	—	33 297
2	<i>Godegårds socken</i> : Åmmebergsfältet	52	28 697
3	Meltorps gruvfält (Sandfallsgruvan)	52	4 600
4	<i>Värna och Björsäters socknar</i> : Grönhögs- och Södra Långedalsgruvorna, äldre varp	36	—
5	Jönköpings län	—	2 400
6	<i>Ödestugu socken</i> : Spexerydsfältet	52	2 400
7	Älvsborgs län	—	2 824
8	<i>Fröskogs socken</i> : Kesebolsgruvan	13	2 824
9	Värmlands län	—	19 383
10	<i>Färnebo socken</i> : Långbansfältet	51	19 383
11	Örebro län	—	92 306
12	<i>Hammars och Lerbäckes socknar</i> : Åmmebergs zinkgruvor	52	64 666
13	<i>Kopparbergs köping</i> : Kaveltorpsfältet	50	25 830
14	<i>Ramsbergs socken</i> : Håkansbodafältet, äldre varp	43	—
15	<i>Guldsmedshytte socken</i> : Guldsmedshytte silvergruvfält (Qvarntägtgruvan)	50	1 810
16	Västmanlands län	—	4 275
17	<i>Sala stad</i> : Sala Storgruva	46	1 981
18	<i>Skinnskattebergs socken</i> : Riddarhytte odalutmål (Bäckegruvan)	⁹⁾	⁹⁾
19	<i>Norbergs socken</i> : Kallmorbergfältet (Kallmoragruvan)	48	2 294
20	Kopparbergs län	—	268 588
21	<i>Falu stad</i> : Falu gruva	52	¹⁰⁾ 123 910
22	<i>Svärdsjö socken</i> : Svärdsjöfältet (Kompanigruvan) ..	32	15 008
23	<i>Vika socken</i> : Nya Kalvbäcksgruvan	52	17 088
24	<i>Stora Skedvi socken</i> : Lövåsfältet (Storgnubbengruvan)	46	3 733
25	<i>Garpenbergs socken</i> : Garpenbergs odalfält	17	7 352
26	Ryllshyttefältet (Kompanigruvan)	17	16 101
27	<i>Grangärde socken</i> : Saxbergfältet (Långfalls-, Rålinje-, God-, Gustavs- och Viktoriagruvorna)	52	83 477
28	<i>Ludvika socken</i> : Stigargruvan	8	¹³⁾ 314
29	Brunnsviksgruvan	8	715
30	<i>Leksands socken</i> : Södra Gruvbergsgruvan	16	890

¹⁾ Svavelkis, där ej annorlunda anges. — ²⁾ Zinkmalm. — ³⁾ Koppar- och zinkmalm. — ⁴⁾ Därav därav ur äldre varp 19 522 ton. — ⁷⁾ Blymalm. — ⁸⁾ Silverhaltig blyglans och zinkblände. — ⁹⁾ Dessa ¹²⁾ Zink-, bly- och kopparmalm. — ¹³⁾ Endast gråberg erhållet vid ortdrivning.

malmgruvor än järngruvor år 1930.

4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Erhållen stuff- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton						Värde å den direkt användbara malmen	Den direkt användbara malmens halt i % av metaller	Erhållen för anrikning avsedd produkt	
Kopparmalm	Mangalmalm	Zinkmalm	Arsenikmalm	Svavel- och magnetkis ¹⁾	Summamalm	Kronor		Ton	
—	—	—	—	—	—	—	—	46 360	1
—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 26 144	2
—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 726	3
—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 19 490	4
—	818	—	—	—	818	37 360	—	—	5
—	818	—	—	—	818	37 360	46.7	—	6
—	618	—	—	—	618	16 191	—	—	7
—	618	—	—	—	618	16 191	35	—	8
—	5 786	—	—	—	5 786	119 595	—	5 155	9
—	⁴⁾ { 2 014 2 787 985 }	—	—	—	{ 2 014 2 787 985 }	58 512 52 218 8 865	38 28 ⁵⁾ }	5 155	10
—	—	11 741	—	—	11 741	208 990	—	78 789	11
—	—	11 741	—	—	11 741	208 990	38	37 464	12
—	—	—	—	—	—	—	—	⁶⁾ 40 254	13
—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 913	14
—	—	—	—	—	—	—	—	⁷⁾ 158	15
288	—	—	—	—	288	11 520	—	3 221	16
—	—	—	—	—	—	—	—	⁸⁾ 1 145	17
70	—	—	—	—	70	2 800	12	—	18
218	—	—	—	—	218	8 720	16	2 076	19
—	—	—	—	38 212	38 212	483 000	—	192 239	20
—	—	—	—	38 212	38 212	483 000	38.9	64 721	21
—	—	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 12 982	22
—	—	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 12 865	23
—	—	—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 554	24
—	—	—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 5 987	25
—	—	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 15 109	26
—	—	—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 79 131	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 178	29
—	—	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 712	30

ur äldre varp 217 ton. — ⁵⁾ Malmen höll 15 % mangan och 5 % järn. — ⁶⁾ Zink-, bly- och kopparmalm, uppgifter återfinnas i tab. 1. — ¹⁰⁾ Här ingår 95 ton oskrädd rödmull. — ¹¹⁾ Zink- och blymalm. —

	1	2	3
	Gruv or (gruvfält)	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm Ton
1	Västerbottens län	—	115 885
2	<i>Skellefteå socken</i> : Bolidens gruvfält	51	112 685
3	<i>Norsjö socken</i> : Åsens gruvfält	23	3 200
4	Hela riket	—	538 958
5	Värde i kronor	—	—

¹⁾ Svavelkis, där ej annorlunda angives. — ²⁾ Malmen höll 10—30 % arsenik, c:a 20 % svavel, c:a 1 % koppar och 0.5—1 % arsenik. — ⁴⁾ Svavelkis, därav ur äldre varp 1 729 ton. — ⁵⁾ Kopparmalm.

Tab. 7. Uppfordringen ur

	1	2	3	4
	Stenkolsfältets (-gruvans)		Antal veckor, var- under gruvan arbe- tats	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera) Ton
	belägenhet	n a m n		
1	Kristianstads län		—	154 593
2	Björnekulla m. fl. socknar.....	Ormastorp ¹⁾	44	154 593
3	Malmöhus län		—	564 741
4	Ekeby m. fl. socknar.....	Skromberga	49	65 752
5	Höganäs och Väsby socknar.....	Höganäs	43	²⁾ 140 742
6	Norra Vrams m. fl. socknar.....	Gunnarstorp	44	135 650
7	Södra Vrams m. fl. socknar.....	Billesholm	44	138 047
8	Bjuvs m. fl. socknar.....	Bjuv	49	84 550
9	Hela riket		—	719 334

¹⁾ Av de redovisade, genom Ormastorpsfältets schakt uppfordrade kvantiteterna hava inom Gunnarstorps-
²⁾ Därav i dagbrott 10 ton n:r 2 och 31 082 ton eldfast lera.

4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton						Värde å den direkt användbara malmen	Den direkt användbara malmens halt i % av metaller	Erhållen för anrikning avsedd produkt	
Kopparmalm	Manganmalm	Zinkmalm	Arsenikmalm	Svavel- och magnetkis ¹⁾	Summa malm	Kronor		Ton	
—	—	—	21 649	2 667	24 316	2 200 000	—	39 916	1
—	—	—	21 649	—	21 649	2 160 000	²⁾	⁴⁾ 39 136	2
—	—	—	—	2 667	2 667	40 000	³⁾	⁵⁾ 780	3
288	7 222	11 741	21 649	40 879	81 779	—	—	365 680	4
11 520	173 146	208 990	2 160 000	523 000	—	3 076 656	—	—	5

koppar samt 15—80 g guld och 50—130 g silver per ton. — ³⁾ Malmen höll c:a 44 % svavel, c:a 1 %

stenkolsgruvorna år 1930.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
E r h å l l n a p r o d u k t e r									
S t e n k o l					Eldfast lera		Klinkerlera		
N:o 1	N:o 2	N:o 3 (inbegr. flis)	Tillsammans						
T o n			Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	
78 091	14 439	48 651	141 181	1 243 013	—	—	—	—	1
78 091	14 439	48 651	141 181	1 243 013	—	—	—	—	2
153 215	79 802	23 762	256 779	2 786 105	224 734	986 739	38 686	159 663	3
1 431	20 374	1 542	23 347	231 461	1 813	8 389	38 686	159 663	4
14 830	40 400	16 560	71 790	664 355	68 262	200 065	—	—	5
61 795	7 285	5 180	74 260	892 862	43 550	217 750	—	—	6
37 029	2 883	—	39 912	522 373	95 989	493 893	—	—	7
38 130	8 860	480	47 470	475 054	15 170	66 642	—	—	8
231 306	94 241	72 413	397 960	4 029 118	224 734	986 739	38 686	159 663	9

koncessionen i Malmöhus län brutits 1 470 ton n:r 1, 243 ton n:r 2 och 842 ton n:r 3 samt 228 ton berg. —

Tab. 8. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten år 1930.

1	2	3	4
Produkter	Kvantitetsgrund	Kvantitet	Värde i kr.
<i>Sten och stenarbeten:</i>			
Granit och gnejs:			
blocksten (råblock)	ton	24 897	523 410
krossad sten, makadam och granitsand	»	618 952	2 132 801
gatsten: storgatsten, handslagen	»	682 584	14 553 190
smågatsten: handslagen	»	163 501	3 283 504
maskinslagen	»	85 982	1 349 632
kantsten för gatu- och vägarbeten	»	114 243	4 096 343
byggnadssten (ej slipad, polerad eller skulpterad)	»	16 922	1 162 536
andra arbeten: ej slipade, polerade eller skulpterade	»	5 089	1 221 804
slipade eller polerade	»	1 785	592 302
skulpterade	»	206	114 297
S. k. svarta och gröna graniter:			
blocksten (råblock)	»	63 728	4 044 876
arbetad sten: enbart huggna arbeten	»	857	316 429
slipade, polerade eller skulpterade arbeten	»	3 022	2 093 938
stenmjöl (filler)	»	2 052	17 400
Täljsten:			
täljstensmjöl	»	2 188	91 580
byggnads- och monumentsten	»	2 643	330 000
hällar, ugnar, husgeräds- och prydnadssaker m. m.	»	286	107 250
Lerskiffer: takskiffer	»	1 369	123 785
andra arbeten	»	1 533	136 505
Alunskiffer: skifferkalk och -mjöl	»	548	8 220
Sandsten: råsten	»	6 509	27 471
flis och krossad sten (slipsand)	»	7 210	52 770
byggnads- och monumentsten	»	21	4 855
kvärn- och defibrörstenar	»	40	3 500
slip- och brynstenar	»	380	40 000
andra arbeten	»	10	3 000
Kvartsit: råsten	»	3 089	48 147
flis och krossad sten (slipsand)	»	85 819	320 175
Flinta: rå	»	12 526	15 140
arbetad	»	470	60 966
Kalksten och dolomit:			
råsten	»	724 739	2 669 431
skärv och krossad sten	»	54 278	116 354
kalkstensmjöl	»	53 046	393 491
byggnads- och monumentsten: enbart huggen	»	1 445	106 489
hyvlad eller slipad	»	12 027	1 772 966
skulpterad	»	70	20 031
andra arbeten	»	551	81 821
Marmor: råblock	»	391	72 050
byggnads- och monumentsten	»	8 006	3 459 042
möbelmarmor och andra arbeten	»	2 065	1 408 224

TAB. 8 (forts.). AVSALUPRODUKTIONEN AV OARBETAD STEN OCH STENARBETEN ÅR 1930.

1	2	3	4
P r o d u k t e r	Kvan- titets- grund	Kvantitet	Värde i kr.
<i>Sten och stenarbeten (forts.):</i>			
Fältspat: omalen.....	ton	33 264	527 049
därav: 1:a	»	11 937	.
2:a	»	9 901	.
andra kvaliteter	»	11 426	.
malen	»	5 332	173 571
Kvarts: omalen.....	»	62 594	370 220
malen	»	2 473	91 799
Glimmer	»	73	3 978
<i>Kalk: framställd genom periodisk bränning:</i>			
osläckt kalk	hl	2 362 958	2 542 659
släckt kalk	»	5 926	11 313
<i>framställd genom kontinuerlig bränning:</i>			
osläckt kalk	»	2 440 286	7 193 199
bränd dolomit	»	30 220	184 329
släckt kalk	»	68 941	102 859
slagen kalk	»	7 698	111 968
mjölkalk	»	74 272	78 051
.....	.		
<i>Krita, slammad</i>	ton	18 965	1 145 599
<i>Kiselgur: bränd</i>	»	579	49 770
arbeten därav	—	—	30 203

Tab. 9. Motorer, använda vid bergverken år 1930. ¹⁾

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Motorer	Vid gruvbrytning								Vid anrikning, brikettering och sintring			
	för omedelbar drift av maskiner och apparater						för drivande av elektricitetsgenera- törer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgenera- törer	
	uppföring och pumpning		borrning		andra ändamål							
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
Vattenhjul.....	1	30	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—
Vattenturbiner.....	1	25	3	345	—	—	54	9 239	1	40	3	265
Ångmaskiner.....	15	800	1	125	—	—	1	60	—	—	—	—
Ångturbiner.....	—	—	—	—	—	—	4	3 505	—	—	—	—
Oljemotorer.....	1	100	1	60	5	102	1	200	—	—	—	—
Gasmotorer.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektriska motorer.....	527	23 513	122	19 776	1 206	38 415	—	—	998	23 518	—	—
Summa	545	24 468	127	20 306	1 212	38 522	60	13 004	999	23 558	3	265

1	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Motorer	Vid järnverk samt andra metallframställningsverk o.d.				Vid stenindustriella anläggningar				Summa motorer			
	för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgenera- törer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgenera- törer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgenera- törer	
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
Vattenhjul.....	24	738	—	—	2	45	—	—	28	818	—	—
Vattenturbiner.....	178	26 927	147	147 076	2	57	3	590	185	27 394	207	157 170
Ångmaskiner.....	18	14 512	3	370	87	1 783	1	40	121	17 220	5	470
Ångturbiner.....	—	—	9	8 242	—	—	—	—	—	—	13	11 747
Oljemotorer.....	5	405	2	600	124	2 138	4	375	136	2 805	7	1 175
Gasmotorer.....	—	—	7	6 200	—	—	1	70	—	—	8	6 270
Elektriska motorer.....	8 952	210 387	—	—	1 431	20 954	—	—	13 236	336 563	—	—
Summa	9 177	252 969	168	162 488	1 646	24 977	9	1 075	13 706	384 800	240	176 832

¹⁾ Vid sjö- och myrmalmsfångsten ha dessutom använts 4 oljemotorer om 160 hkr och 1 elektrisk motor om 10 hkr. — ²⁾ Häri ingå »Andra metallframställningsverk o.d.» med 420 elektriska motorer om 5 377 hkr för omedelbar maskindrift samt 1 vattenturbin om 15 hkr för elektrisk generatordrift. — ³⁾ Häri ingå fältspats- och kvartsbrotten med 14 oljemotorer om 310 hkr och 38 elektriska motorer om 656 hkr.

Av Kungl. Kommerskollegium

hava intill den 26 oktober 1931 offentliggjorts av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarna 1911—1929.

BERGSHANTERING. Årgångarna 1911—1930.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

Textil- och beklädnadsindustrien.

Läder-, hår- och gummivaruindustrien.

Sveriges bergshantering år 1913.

Sveriges monterade vattenkraft.

HANDEL. Årgångarna 1911—1929.

SJÖFART. Årgångarna 1911—1929.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

SER. A. BAND III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren 1870—1915.

SER. C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913—1930 samt av årgången 1931 häft. 1—9.

BLAND ÖVRIGA PUBLIKATIONER MÄRKAS:

KOMMERSIELLA MEDDELANDEN. Årgångarna 1914—1930 samt av årgången 1931 häft. 1—19.

RIDDARHYTTE MALMFÄLT. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 1.

PERSBERGS MALMTRAKT och berggrunden i de centrala delarna av Filipstads bergslag. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 2.

NORDMARKS MALMTRAKT. Historik och teknisk-ekonomisk beskrivning.

LÅNGBANS MALMTRAKT. Historik och teknisk ekonomisk beskrivning.